

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018

תוכן העניינים

5	פתח דבר
5	מידע צופה פני עתיד
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
6	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
11	סיכונים עיקריים
11	יעדים ואסטרטגיה עסקית
11	התפתחויות במבנה ההון
12	התפתחויות במקורות המימון
13	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
13	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
13	נושאים נוספים
14	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
14	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
14	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
14	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
18	סיכונים מובילים ומתפתחים
18	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
18	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
19	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר
25	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
25	נכסים והתחייבויות
31	הון, הלימות הון ומינוף
34	פעילות חוץ מאזנית אחרת
35	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
45	חברות מוחזקות עיקריות
46	סקירת הסיכונים
46	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
48	הערכת גורמי הסיכון
49	סיכון אשראי
70	סיכון תפעולי
71	סיכון שוק וריבית
81	סיכון נזילות ומימון
82	סיכונים אחרים
82	סיכון ציות ורגולציה
82	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
83	סיכון מוניטין
83	סיכון אסטרטגי - עסקי
84	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
84	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
85	בקורות ונהלים

להלן הקישורים:

הצהרות לגבי גילוי
דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
תמצית דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני

גילויים פיקוחיים נוספים

דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון וההנהלה

6	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
8	מאזן - סעיפים עיקריים
9	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
16	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
16	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
17	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
17	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
19	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
20	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
21	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
21	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
21	פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי
22	פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
23	נתוני Cost-Income Ratio
24	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון
24	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
25	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
25	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
26	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
26	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
27	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
28	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
28	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
29	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
29	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
30	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
30	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
31	הרכב ההון העצמי
32	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
32	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
33	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
33	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק
33	יחס המינוף של הבנק
34	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2016
34	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
35	תוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
36	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
38	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

39	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
40	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
42	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
42	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
43	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
44	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
48	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה
49	לווים גדולים
50	אשראי למטרת עסקאות הוניות
50	אשראי לחברות ממונפות
51	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
51	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
52	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
53	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
54	סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
55	סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
56	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
57	סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
58	סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
59	סיכון אשראי לפי ענפי משק
62	חשיפה למדינות זרות
65	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
67	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
67	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר
69	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיר שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
71	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
71	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
72	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
80	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית
80	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית
81	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 30 באוגוסט 2018 (י"ט באלול התשע"ח), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 ביוני 2018.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

תמצית הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), וכן פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בקבוצת הבנק ותחומי פעילותה במחצית הראשונה של שנת 2018, בביצועים, בסיכונים אליהם חשוף הבנק, וכן ביעדים ובאסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2017.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לרבעון שהסתיים ביום						
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	30.6.2018	
במיליוני שקלים חדשים						
						דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
1,027	1,173	1,011	1,136	1,081	1,345	הכנסות ריבית, נטו
(1)	21	61	55	90	129	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
369	365	374	409	373	375	עמלות והכנסות אחרות
1,395	1,559	1,446	1,600	1,544	1,849	סך ההכנסות
49	42	41	60	82	90	הוצאות בגין הפסדי אשראי
823	877	972	939	912	1,325 ⁽²⁾	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾
487	556	636	593	569	557	מזה: משכורות והוצאות נלוות ⁽¹⁾
523	640	433	601	550	434	רווח לפני מיסים
192	231	161	222	192	212	הפרשה למיסים על הרווח
321	400	261	365	343	207 ⁽²⁾	רווח נקי ⁽³⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2017	2018	2018	
במיליוני שקלים חדשים				
				דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
4,347	2,200	2,426	2,426	הכנסות ריבית, נטו
136	20	219	219	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,517	734	748	748	עמלות והכנסות אחרות
6,000	2,954	3,393	3,393	סך ההכנסות
192	91	172	172	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,611	1,700	2,237 ⁽²⁾	2,237	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾
2,271	1,043	1,126	1,126	מזה: משכורות והוצאות נלוות ⁽¹⁾
2,197	1,163	984	984	רווח לפני מיסים
806	423	404	404	הפרשה למיסים על הרווח
1,347	721	550 ⁽²⁾	550	רווח נקי ⁽³⁾

- (1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר חוזר המפקחת על הבנקים בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1 ד.4 לדוחות הכספיים.
- (2) ההוצאות התפעוליות והאחרות כוללות הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.
- (3) הרווח הנקי מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינו:
- ברבעון השני של שנת 2018 - 472 מיליוני שקלים חדשים.**
במחצית הראשונה של שנת 2018 - 815 מיליוני שקלים חדשים.
- בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2018 הושפע מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

לפיכך, הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2018, הסתכם ב-207 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 400 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 6.1%, לעומת תשואה על ההון של 12.7% ברבעון המקביל אשתקד. הרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-550 מיליוני שקלים חדשים לעומת 721 מיליוני שקלים חדשים אשתקד.

רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 8.1% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 11.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-10.2% בשנת 2017 כולה.

תוצאות הקבוצה מהפעילות השוטפת, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינן:

רווח נקי של 472 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 (תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 14.1% ברבעון השני של שנת 2018).

רווח נקי של 815 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה של שנת 2018 (תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 12.0% במחצית הראשונה של שנת 2018).

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018 בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד:

- סך ההכנסות גדלו ברבעון השני של שנת 2018 בשיעור של 18.6% לעומת הרבעון המקביל אשתקד (גידול בשיעור של 14.9% במחצית הראשונה בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד). בנוסף לגידול בהיקפי הפעילות, גדלו גם מרווחי המימון. מדד המחירים (הידוע) לצרכן, שעלה ברבעון שחלף בשיעור של 1.2% (במחצית - 0.9%), השפיע גם הוא על סך ההכנסות. לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.

- סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ברבעון השני של שנת 2018 ב-48 מיליוני שקלים חדשים לעומת הרבעון המקביל אשתקד (גידול של 81 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד). סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי מושפע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר. לפרטים נוספים בדבר התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה להלן.

- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות:

ההוצאות התפעוליות והאחרות כוללות הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

ראה בנוסף הסבר לכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות, להלן.

ליום						
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	30.6.2018	
במיליוני שקלים חדשים						
						מאזן - סעיפים עיקריים
234,071	235,056	239,578	239,572	242,805	246,593	סך כל המאזן
173,068	177,133	178,621	181,118	183,628	187,055	אשראי לציבור, נטו
41,683	39,146	42,578	41,130	43,156	42,380	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,791	10,560	10,938	10,133	9,057	9,926	ניירות ערך
1,550	1,391	1,359	1,403	1,378	1,364	בניינים וציוד
180,722	180,680	184,221	183,573	187,066	189,900	פיקדונות הציבור
26,924	27,851	29,129	29,923	29,864	30,034	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,474	1,454	1,462	1,125	885	875	פיקדונות מבנקים
13,015	13,276	13,399	13,685	13,890	13,986	הון עצמי ⁽¹⁾

ההתפתחות בסעיפי המאזן מצביעה על צמיחה עקבית בפעילות הבנק כאשר:

- סך כל המאזן ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-246.6 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 11.5 מיליארדי שקלים חדשים - 4.9%, בהשוואה ליום 30 ביוני 2017 (גידול של 2.9% (קצב שנתי של 5.9%) בהשוואה לסוף שנת 2017).
- האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-187.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 9.9 מיליארדי שקלים חדשים - 5.6%, בהשוואה ליום 30 ביוני 2017 (גידול של 3.3% (קצב שנתי של 6.7%) בהשוואה לסוף שנת 2017).
- פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-189.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 9.2 מיליארדי שקלים חדשים - 5.1%, בהשוואה ליום 30 ביוני 2017 (גידול של 3.4% (קצב שנתי של 7.0%) בהשוואה לסוף שנת 2017).
- איגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמו ב-30.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2.2 מיליארדי שקלים חדשים - 7.8%, בהשוואה ליום 30 ביוני 2017 (גידול של 0.4% (קצב שנתי של 0.7%) בהשוואה לסוף שנת 2017).
- ההון העצמי ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-14.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 0.7 מיליארדי שקלים חדשים - 5.3%, בהשוואה ליום 30 ביוני 2017 (גידול של 2.2% (קצב שנתי של 4.4%) בהשוואה לסוף שנת 2017).

(1) בכל מקום בדוח הדיסקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לרבעון שהסתיים ביום								
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	30.6.2018			
מדדי ביצוע עיקריים								
10.4	12.7	⁽⁸⁾ 8.0	11.2	10.3	6.1	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽¹⁾		
0.97	1.19	0.76	1.05	0.97	0.58	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾		
0.55	0.68	0.44	0.61	0.57	0.34	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		
104.4	102.0	103.4	101.4	101.9	101.5	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו		
10.12	10.15	10.16	10.20	10.16	9.95	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון		
5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	5.38	יחס המינוף ⁽⁴⁾		
118	122	117	118	⁽⁹⁾ 125	120	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾		
2.42	2.69	2.46	2.70	2.57	3.06	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים		
59.0	56.3	⁽⁸⁾ 67.2	58.7	59.1	71.7	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁶⁾		
1.38	1.72	1.12	1.58	1.47	0.89	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)		
מדדי איכות אשראי עיקריים								
0.84	0.82	0.81	0.81	0.81	0.81	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור		
0.95	0.89	0.97	1.02	1.09	1.12	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור		
0.12	0.09	0.09	0.13	0.18	0.19	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾		
0.11	0.09	0.09	0.11	0.13	0.11	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾		
נתונים נוספים								
61.44	63.50	63.33	64.19	67.03	67.17	מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון		
17	41	52	34	47	59	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾		
1.78	2.02	1.71	1.91	1.79	2.22	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		
0.64	0.62	0.63	0.68	0.62	0.61	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
			לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2017			2017			2018		
מדדי ביצוע עיקריים								
	10.2		11.4		8.1	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽¹⁾		
	0.99		1.08		0.77	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾		
	0.57		0.62		0.45	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		
	2.55		2.55		2.81	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים		
						יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁶⁾		
	60.2		57.5		65.9	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)		
	5.80		3.10		2.36			
מדדי איכות אשראי עיקריים								
	0.11		0.10		0.18	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾		
	0.09		0.09		0.12	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾		
נתונים נוספים								
	144		59		106	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾		
	1.84		1.90		2.01	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		
	0.64		0.63		0.62	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾		

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי במחצית הראשונה של שנת 2018, הושפעה מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, והסתכמה ב-8.1% (לרבעון שני 6.1%). יחס היעילות במחצית הראשונה של שנת 2018, הושפע מההפרשה הנוספת כאמור, והסתכם ב-65.9% (ברבעון השני 71.7%). היחסים הפיננסיים הנובעים מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינם:
 - תשואה על ההון, במונחים שנתיים, של 14.1% ברבעון השני של שנת 2018.
 - תשואה על ההון, במונחים שנתיים, של 12.0% במחצית הראשונה של שנת 2018.
 - יחס יעילות של 53.8% ברבעון השני של שנת 2018.
 - יחס יעילות של 56.2% במחצית הראשונה של שנת 2018.
- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לסך האשראי לציבור, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2018, הושפע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר, והגיע לשיעור של 0.18%.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

-
- (1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 - (2) מחושב על בסיס שנתי.
 - (3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
 - (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 - (5) יחס כיסוי הנזילות (dity Coverage RatioLiqui) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 - (6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 - (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בתקופה המדווחת.
 - (8) ההוצאות בגין חתימת מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי, ברבעון השלישי של שנת 2017, הביאו להקטנת התשואה ב-4.6 אחוזים (מוחלטים) ולהגדלת יחס היעילות ב-13.4 אחוזים (מוחלטים).
 - (9) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

סיכונים עיקריים

במסגרת מיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכיזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (סיכון הריבית בתיק הבנקאי בפרט), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגי המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי - עסקי. הבנק בוחן באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילות העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה. לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017. מידע על התפתחויות בסיכונים מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים. ראה להלן עדכונים להערכת גורמי הסיכון השונים, בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מידע צופה פני עתיד - התוכנית האסטרטגית

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

ביום 7 באוגוסט 2018, התקבלה בבנק הודעה של משרד המשפטים בארצות הברית לבאי כח הבנק, הכוללת הצעה להסדר לסיום את החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. דוחות כספיים אלה כוללים הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. ההפרשה המצטברת בגין החקירה ליום 30 ביוני 2018 הינה 593 מיליוני שקלים חדשים (162.6 מיליוני דולר ארה"ב). לפרטים נוספים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

בדוחות כספיים אלה, הלימות ההון המוצגת הינה: יחס הון עצמי רוברד 1 - 9.95% יחס הון כולל - 13.29% (ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים). הבנק פועל להגדלת שולי הביטחון של יחסי ההון, ולהערכתו, יחס הון עצמי רוברד 1 צפוי לעלות על 10% ברבעון השלישי של שנת 2018.

הבנק מעריך, כי קיימת לו היכולת לעמוד בתוואי תוכנית החומש האסטרטגית לשנים 2017-2021, זאת, תוך שימוש לפי הצורך, במגוון כלים במסגרת הפעילות העסקית השוטפת (כלים בהם נעשה שימוש שוטף בעבר).

מדיניות הדיבידנד של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות הדיבידנד, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים ולשמירה על שולי בטחון נאותים.

לאור האמור, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2018.

הבנק מעריך שיוכל לחזור ולנהוג בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד במהלך שנת 2019, וזאת בכפוף להוראות ולתנאים שנקבעו בתוכנית האסטרטגית, ובכלל זה הוראות הדין והגבלות הפיקוח על הבנקים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

לפרטים בדבר מגעים לחידוש הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, להלן.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

- ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2014-2016 ולתוכניות האופציות לשנים 2017-2019. ביום 23 ביולי 2018 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד. ראה גם מידע צופה פני עתיד - התוכנית האסטרטגית לעיל.

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.34% החל משנת 2018. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2018 הושפע מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לאור האמור, יחסי ההון המדווחים הינם: יחס הון עצמי רוברד 1 - 9.95%, יחס הון כולל - 13.29%. הבנק פועל להגדלת שולי הביטחון של יחסי ההון (ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים). מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון והנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 ביוני 2018 עמד על 189.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017, גידול של 3.4%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו במחצית הראשונה של שנת 2018 בשיעור של 6.1%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של 11.3% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 0.1%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות, לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של כ-25.7 מיליארדי שקלים חדשים, מהם כ-0.7 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רוברד 2 של הבנק), וכן כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (נכללים בהון רוברד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

במחצית הראשונה של שנת 2018, לא בוצעו הנפקות על ידי טפחות הנפקות. בחודש אוגוסט 2018, לאחר תאריך המאזן, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 180 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 13 ביוני 2018, החליטה רשות ניירות ערך, להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף הקיים של טפחות הנפקות ב-12 חודשים נוספים, דהיינו עד ליום 4 ביולי 2019. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של טפחות הנפקות מיום 13 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-051207).

מכשירי הון מורכבים

היתרה המשוערכת של מכשירי ההון המורכבים ליום 30 ביוני 2018 עומדת על 3.7 מיליארדי שקלים חדשים (בדומה לסוף שנת 2017), מתוכם 1.6 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (לעומת 1.7 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017), ו-2.1 מיליארדי שקלים חדשים שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה (לעומת 2.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017).

בנוסף, לבנק כתבי התחייבויות נדחים (אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים) הנכללים בהון רוברד 2 אך אינם כשירים להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן, מופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

מגעים לחידוש הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, להלן.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ביום 27 במרץ 2018 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-0.9 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 באפריל 2014 ל-30 בספטמבר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. ביום 24 ביוני 2018 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 בינואר 2013 ל-26 בפברואר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. ביום 25 ביוני 2018 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 במרץ 2015 ל-31 בדצמבר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. בסך הכל, סכומם הכולל של תיקי הלוואות לדיור שנמכרו בשנת 2018 - 1.9 מיליארדי שקלים חדשים. בעסקאות דלעיל, יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת זכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פוס).

בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

פוליסת ביטוח לערבויות

ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה - 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות. במהלך הרבעון השני של שנת 2018 הגדיל הבנק את שיעור הכיסוי של פוליסת הביטוח מ-80% ל-90% עבור ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

לפרטים בדבר בוררות כלכלית בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות, ראה ביאור 22 א.6. בדוחות הכספיים לשנת 2017. לדעת ההנהלה, המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את החשיפה בגין בוררות זו.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

הסכם העבודה עם ארגון המנהלים תקף עד לסוף שנת 2017. מתנהל משא ומתן לחתימת הסכם עבודה חדש לשנים הקרובות.

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 15 באוגוסט 2018 נחתם הסכם קיבוצי בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") לוועד עובדי החטיבה והסתדרות המעו"ף. ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021. להסכם זה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

נושאים נוספים

אחריות תאגידית

בחודש יולי 2018 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2017.

דוח אחריות תאגידית של הבנק נכלל באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק << קשרי משקיעים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב. (2-4) לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר דרישה מרשות ניירות ערך לתשלום עיצום כספי בסך של 220 אלפי שקלים ראה פרק סיכון ציות ורגולציה להלן.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

התפתחויות בחקירה של משרד המשפטים בארצות הברית

ביום 7 באוגוסט 2018, התקבלה בבנק הודעה של משרד המשפטים בארצות הברית לבאי כח הבנק, לפיה המשרד נכון להציע הסדר עם הבנק המבוסס על תשלום של 342 מיליוני דולר לסיום החקירה.

דוחות כספיים אלה כוללים הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד") המחזיקים יחדיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוג עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף"). על פי ההסכם, כפי שצוין בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, בכפוף להתקיימות תנאים מתלים שעיקרם מפורט בהסכם, יפרסם הבנק הצעת רכש חליפין מלאה (להלן- "הצעת רכש") לרכישת מניות בנק אגוד ומנגד התחייבו בעלי מניות השליטה וכן בעל מניות הנוסף להיענות להצעת הרכש, שתושלם בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו בהסכם.

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "ההחלטה"). על פי הוראות ההסכם, ככל שלא יתקיים תנאי מתלה כלשהו להשלמת העסקה, לרבות התנאי המתלה כאמור לעיל עד למועדים הקבועים בהסכם, אזי ההסכם בטל מעיקרו. ביום 25 ביוני 2018, הודיע הבנק כי הואיל ולא התקיימו תנאים מתלים לפרסום הצעת הרכש, הרי שלפי ההסכם, נחשב ההסכם כבטל מעיקרו החל מיום 27 ביוני 2018 ואין למי מהצדדים לו התחייבויות כלשהן הנובעות מההסכם ו/או טענות כנגד הצדדים האחרים להסכם. ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בתוספת להסכם (להלן: "התוספת"), על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על ההחלטה. כמו כן, הוסכם כי המועד הקובע המוארך יחול בחלוף 12 חדשים ממועד החתימה על התוספת (להלן: "המועד הקובע המוארך") וכי היה ועד למועד הקובע המוארך יינתן פסק דין לפיו הערר נדחה, או לא יינתן פסק דין בערר, אזי יבוטל ההסכם.

עוד הוסכם, כי היה ועד למועד הקובע המוארך יימסר לצדדים פסק דין לפיו התקבל הערר, יפרסם הבנק את הצעת הרכש בתוך 60 ימים ממועד קבלת הערר, וזאת בהתבסס על הדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים לתקופה המסתיימת ביום האחרון ברבעון שקדם למועד קבלת הערר (להלן: "הדוחות הקובעים"), בכפוף לכך שכלל שהדוחות הקובעים הינם הדוחות השנתיים וככל שהם לא יפורסמו במהלך תקופה של 60 יום כאמור, אזי יידחה מועד הפרסום האחרון של הצעת הרכש ליום העסקים ה-14 לאחר פרסום הדוחות הקובעים.

על פי התוספת נקבע כי עד למועד השלמת הצעת הרכש לא תבוצע באגוד כל חלוקה נוספת מעבר ל"חלוקה המותרת" - בסכום כולל שלא יעלה על 100 מיליוני שקלים חדשים, וכן הובהר כי ביצועה של חלוקה על ידי אגוד מעבר לחלוקה המותרת יהווה הפרה יסודית של ההסכם מצד המוכרים.

כמו כן, תוקנה הנוסחה לחישוב כמות מניות הבנק שתהוינה את מניות התמורה, על פיה כמות מניות התמורה תשקף את היחס שבין סכום השווה ל-60% מסך כל ההון של אגוד, בהתאם לדוחות הקובעים של אגוד, בניכוי סכום החלוקה המותרת, אם וככל שתחולק ובנטרול סכומים נוספים שיוסכמו בין הצדדים, לבין המחיר הממוצע של שערי הנעילה המתואמים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ של מניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק בתקופה של 60 ימי המסחר שתחילתה 60 ימי מסחר לפני מועד הדוחות הקובעים וסופה במועד הדוחות הקובעים, לאחר ביצוע התאמות שנקבעו בהסכם ובתוספת, לרבות התאמות מסוימות הנובעות מחלוקת דיבידנד בבנק, אשר המועד הקובע לביצוע הינו לאחר הדוחות הקובעים של הבנק.

במסגרת התוספת נקבעה זכות ביטול הדדית לצדדים. לבנק זכות לביטול ההסכם ככל שעד למועד הקובע המוארך יחליט דירקטוריון הבנק כי חל אירוע, שינוי או התפתחות בעל השפעה ממשית לרעה על מצבו של אגוד, או כי אגוד נטל התחייבות בעלת השפעה ממשית לרעה על מצבו של אגוד לאחר מועד ההשלמה, שאז הבנק יהיה רשאי להודיע למוכרים בכתב על כוונתו לבטל את ההסכם אם לא יתוקן האירוע שגרם לשינוי או ההתפתחות או ההתחייבות כאמור, תוך 90 יום ממועד קבלת ההודעה. תוקן האירוע כאמור טרם חלוף תקופת 90 הימים האמורה, אזי ככל שמועד התיקון כאמור מתרחש שהינו פחות מ-60 ימים טרם מועד קבלת הערר, יידחה מועד פרסום הצעת הרכש למועד שיחול בחלוף 60 יום לאחר המועד בו התרחש התיקון כאמור. לא תוקן האירוע כאמור, יהיה רשאי הבנק לבטל את ההסכם בהודעה בכתב למוכרים. כמו כן, לאחר מועד פרסום הדוחות הקובעים של הבנק, יהא הבנק זכאי לבטל את ההסכם בהודעה בכתב למוכרים ככל שיפחת מ-106% היחס שבין המחיר המתואם של מניית הבנק מוכפל בכמות המניות בהון המונפק הרשום למסחר של מניות הבנק במועד הדוחות הקובעים, לבין

ההון העצמי הקובע של הבנק (דהיינו - סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות בבנק, בהתאם לדוחות הכספיים הקובעים של הבנק, בניכוי סכום החלוקה שתוכרז על ידי הבנק לאחר מועד הדוחות הקובעים, ככל שתוכרז עד למועד ההשלמה ואשר בעלי המניות באגוד לא יהיו זכאים לה).

ככל שעד למועד הקובע המוארך חל אירוע, שינוי או התפתחות בעל השפעה ממשית לרעה על מצבו של הבנק, אזי יהיו רשאים בעלי המניות, יחדיו, להודיע לבנק בכתב על ידי בא כוחם על כוונתם לבטל את ההסכם אם לא יתוקן האירוע שגרם לשינוי או ההתפתחות כאמור תוך 90 יום ממועד קבלת ההודעה. תוקן האירוע שגרם לשינוי או ההתפתחות כאמור טרם חלוף תקופת 90 הימים האמורה, אזי ככל שמועד התיקון כאמור מתרחש במועד שהינו פחות מ-60 ימים טרם מועד קבלת הערר, יידחה מועד פרסום הצעת הרכש למועד שיחול בחלוף 60 יום לאחר המועד בו התרחש התיקון כאמור. לא תוקן האירוע כאמור, יהיו רשאים בעלי המניות יחדיו, להביא את ההסכם לביטול במסירת הודעה משותפת בכתב לבנק. כמו כן, יהיו בעלי המניות זכאים, לאחר פרסום הדוחות הקובעים של הבנק, לבטל את ההסכם בהודעה משותפת בכתב על ידי בא כוחם שתימסר לבנק, ככל שיעלה על 124% היחס שבין המחיר המתואם של מניית הבנק מוכפל בכמות המניות בהון המניות המונפק הרשום למסחר של הבנק במועד הדוחות הקובעים, לבין ההון העצמי הקובע של הבנק.

על פי התוספת הוסרו מגבלות שהוטלו על המוכרים על פי ההסכם המקורי הנוגעות להתנהלות בתקופת הביניים ובהן מגבלה לפיה התחייבו המוכרים להפעיל את אמצעי השליטה שלהם באגוד, במהלך תקופת הביניים, על מנת לגרום לכך שאגוד לא ינקוט מהלכים חריגים העשויים להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות הפיננסיות של אגוד ו/או על כדאיות העסקה ו/או ערכה, כל זאת, מבלי לגרוע בדרך כלשהי מזכותו של הבנק לטעון כי פעולה כלשהי בניגוד לסעיף שבוטל כאמור גרמה להתרחשותו של אירוע, שינוי, התפתחות או נטילת התחייבות, המקימה לבנק זכות לבטל את ההסכם, כאמור לעיל.

בידי הבנק התקבלה הודעת הנאמן המחזיק במניות עבור בעל המניות הנוסף, המחזיק ב-27.12% לפיה תוקף הודעת ההצטרפות יפקע במועד המוקדם מבין המועדים שזכרו בה או ביום 31 בדצמבר 2019 וכי ביתר הוראות הודעת ההצטרפות לא יחולו שינויים נוספים, למעט שינויים הנובעים מן התוספת.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספת, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017, דוח מידי מיום 30 במאי 2018 מספר אסמכתא 2018-01-053347, דוח מידי מיום 25 ביוני 2018 מספר אסמכתא 2018-01-060643 ודוח מידי מיום 5 באוגוסט 2018 מספר אסמכתא 2018-01-072859.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

התפתחויות נוספות בשנת 2018:

ביום 25 בפברואר 2018 פרסם בנק ישראל מתווה סופי להפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה במספר פעימות בשנים 2019 עד 2023 משיעור של 0.7% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.5%. בנוסף, נקבע מתווה להפחתת העמלה הצולבת בגין עסקאות לחיוב מידי משיעור של 0.3% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.25%. לפרטים נוספים בדבר המתווה להפחתת העמלה הצולבת ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות אלה.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

צמיחת התוצר במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה בשיעור של 4.0%, בדומה לשיעור של 4.3% במחצית השנייה של שנת 2017 ולעומת שיעור של 3.5% בשנת 2017 כולה. הצמיחה הושפעה לחיוב מעלייה בצריכת מוצרים בני קיימא לאחר שבשנת 2017 נרשמה בסעיף זה ירידה, וכן מעלייה חדה של סעיפי ההשקעות בענפי משק והצריכה הציבורית. מנגד, יצוא הסחורות המשיך לצמוח בקצב נמוך וההשקעה בבנייה למגורים המשיכה להתכווץ. להערכת בנק ישראל, האינדיקטורים הכלכליים לרבעון השני של שנת 2018 העידו על צמיחה ברמה התואמת את קצב הצמיחה הפוטנציאלי של המשק.

שוק העבודה המשיך להעיד על רמת פעילות גבוהה תוך הימצאות בקרבת תעסוקה מלאה. בשיעור האבטלה הממוצע למחצית הראשונה של שנת 2018 חלה ירידה לרמה של 3.8%, לעומת רמה ממוצעת של 4.2% בשנת 2017 כולה. שיעור ההשתתפות הממוצע בכוח העבודה ירד מעט במחצית הראשונה של השנה לרמה של 63.9%, לעומת שיעור של 64.0% בשנת 2017 כולה. ביום 3 באוגוסט 2018, הודיעה חברת דירוג האשראי S&P על העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-, זאת על רקע "שיפור במדיניות הפיסקלית של ממשלת ישראל, לצד צמיחה והכנסות ממיסים גבוהות שהביאו לירידה ניכרת ביחס החוב הממשלתי נטו לתוצר בשנים האחרונות", לשון ההודעה.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.9%, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד נותר המדד ללא שינוי. עליית המדד הושפעה בעיקר מהתייקרות במחירי התחבורה והתקשורת, במחירי הירקות והפירות ובמחירי הדיור, והיא קוזזה בחלקה על ידי הוזלה במחירי ההלבשה וההנעלה. במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש יוני 2018 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 1.3%.
להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

	30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2017	שיעור השינוי (באחוזים)
שער החליפין של:			
הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.650	3.467	5.3
אירו (בשקלים חדשים)	4.255	4.153	2.5

ביום 29 באוגוסט 2018 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.643 - ייסוף של 0.2% מיום 30 ביוני 2018. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.253 ייסוף של 0.1% מיום 30 ביוני 2018.

מדיניות מוניטרית

במהלך הרבעון השני של שנת 2018 לא חל שינוי בשיעור ריבית בנק ישראל, אשר המשיכה לעמוד על 0.1%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מן הגורמים הבאים: פיחות של השקל אל מול סל המטבעות, ציפיות אינפלציה שעולות בהדרגה לתחום יעד יציבות המחירים והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים מרכזיים בעולם, לצד עליית רמת הסיכון בצל החששות מהתפתחות "מלחמת סחר" ומהתגברות המתוחות הגיאופוליטית.

מדיניות פסקלית

שיעור הגירעון הממשלתי ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני 2018 הינו 1.9%, לעומת שיעור של 2.5% בתקופה המקבילה אשתקד. יצוין, כי יעד הגירעון לשנת 2018 עומד על שיעור של 2.9%. במחצית הראשונה של השנה נרשם גידול של 6.1% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. סך גביית המסים גדלה במחצית הראשונה של השנה בשיעור נומינאלי של 4.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 בכ-17.5 אלף דירות, ירידה בשיעור של 16% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ושל 31% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2016. הירידה נבעה, בין היתר, מהמתנת מחוסרי דיור לזכייה בדירות במסלול "מחיר למשתכן" ומירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 29.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 26.3 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד (עלייה של כ-11%), ו-30.8 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2016 (ירידה של כ-5%).

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור (בבעלות), במונחי 12 החודשים האחרונים, נותרו ללא שינוי בחודש יוני 2018, לעומת עלייה בשיעור של 2.3% בשנת 2017 ושל 6.7% בשנת 2016.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון השני של שנת 2018, התנהל במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית ובאירופה, ושוק המניות בארץ במגמה מעורבת במדדים המרכזיים.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2017				2018	
	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון שני
תל-אביב 35	(4.9)	6.2	(0.9)	2.6	(5.0)	
תל-אביב 125	(4.0)	5.6	0.3	3.0	(2.4)	
תל-אביב 90	(1.7)	4.6	2.6	4.1	8.4	(1.3)

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון השני של שנת 2018 ב-1.3 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע, לעומת מחזור ממוצע של 1.4 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2017				2018	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון שני	רבעון ראשון
אג"ח כללי	0.6	1.1	1.5	1.3	(0.1)	(0.5)
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	(0.6)	0.8	1.7	1.5	0.3	(0.5)
אג"ח ממשלתי לא צמודות	0.6	0.7	1.5	0.8	0.2	(1.1)
תל בונד 20	1.6	1.7	1.9	1.8	(0.4)	0.6
תל בונד 40	0.7	1.5	0.9	1.3	(0.4)	0.7

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה ברבעון השני של שנת 2018 בקצב שנתי של 4.1%, לעומת קצב של 2.2% ברבעון הראשון של שנת 2018 ובשנת 2017 כולה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 חל שיפור במדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי, כאשר מדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית. בשוק העבודה התקבלו נתונים חיוביים: ממוצע מספר המשרות שנוספו למשק האמריקאי היה גבוה מהציפיות, ושיעור האבטלה ירד לרמה מעט נמוכה מ-4%, במקביל ליציבות בשיעור ההשתתפות ברמה של כ-63%. קצב הגידול של אינפלציית הליבה עלה לרמה של 2.3% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני 2018. בעקבות האינדיקטורים הכלכליים החיוביים שהתקבלו, העלה ה-FED את הריבית פעמיים במהלך המחצית הראשונה של השנה עד לרמה של 2.0%-1.75%, וזאת בהמשך לשלוש העלאות הריבית שבוצעו במהלך שנת 2017. במהלך החודשים האחרונים חלה התגברות במתיחות בין ארצות הברית לסין ולאיחוד האירופי באשר לתנאי הסחר.

התוצר בגוש האירו צמח ברבעון השני של שנת 2018 בשיעור שנתי של 2.2%, לעומת שיעור של 2.5% ברבעון הראשון של שנת 2018 ושיעור של 2.4% בשנת 2017 כולה. במחצית הראשונה של שנת 2018 חלה התמתנות מסוימת בקצב הגידול של הייצור התעשייתי ושל המסחר הקמעונאי. מדד מנהלי הרכש ומדדי הציפיות ירדו בחודשים האחרונים, אולם הם ממשיכים להימצא ברמה גבוהה ביחס לרמתם בשנים האחרונות. שיעור האבטלה המשיך לרדת והגיע לרמה של 8.3% בחודש יוני 2018. אינפלציית הליבה נותרה ברמה של כ-1.0% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני 2018. לדברי יושב ראש ה-ECB, מריו דראגי, ההרחבה הכמותית באירופה תסתיים עד לדצמבר 2018 במידה ולא תחול ירידה בסביבת האינפלציה, אולם הריבית בגוש האירו לא צפויה לעלות לפני הרבעון השלישי של שנת 2019.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון השני של שנת 2018 בשיעור שנתי של 6.7%, מעט נמוך מקצב הצמיחה בשלושת הרבעונים הקודמים אשר עמד על 6.8%, ומשיעור הצמיחה בשנת 2017 כולה אשר עמד על 6.9%. קצבי צמיחת מדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי התמתנו במחצית הראשונה של 2018, אך עם זאת, מדד מנהלי הרכש עדיין המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	2017				2018	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון שני	רבעון ראשון
דאו ג'ונס	4.5	3.3	5.0	10.3	(2.5)	0.7
S&P 500	5.5	2.6	4.0	6.1	(1.2)	2.9
נאסד"ק 100	11.8	3.9	5.9	7.0	2.9	7.0
DAX	7.2	1.0	4.1	0.7	(6.4)	1.7
FSTE 100	2.5	(0.1)	0.8	7.3	(8.2)	8.2
CAC	5.4	-	4.1	(0.3)	(2.7)	3.0
Nikkei	(1.1)	5.9	1.6	11.8	(5.8)	5.4

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע, הסיכון המשפטי, מוניטין והסיכון האסטרטגיה עסקי. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים. ראה להלן גם עדכונים להערכת גורמי הסיכון השונים, בפרק סקירת הסיכונים.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 8 סעיף 3 ובביאור 10 ב.3 לתמצית הדוחות הכספיים, ביחס להתחייבויות תלויות בבנק ובחברה מאוחדת שלו לרבות תביעות שהוגשו כנגד הבנק ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, לאמור בביאור 10 ב.4 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות בדבר הודעת משרד המשפטים במכתב מיום 6 באוגוסט 2018 כי הוא נכון להציע הסדר עם הבנק המבוסס על תשלום סך של 342 מיליון דולר ארה"ב לסיום החקירה, העמדת הפרשה בנדון על סך של 162.6 מיליון דולר ארה"ב והחשיפה האפשרית הנוספת, מעבר לסכום הפרשה, וכן לאמור בביאור 9 א.1 ג. בדבר יחס ההון הכולל הנמוך מהיחס המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ב-0.05%.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1 ג. לדוחות כספיים אלה הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 8 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. לפרטים בדבר יישום הוראות המפקחת על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית ראה ביאור 1 ד.3.

לפרטים בדבר עדכון אומדן החשיפה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים להלן.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2018 הושפע מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית⁽¹⁾. לפיכך, הרווח הנקי ברבעון, הינו 207 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 400 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 6.1%, לעומת תשואה על ההון של 12.7% ברבעון המקביל אשתקד. הרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-550 מיליוני שקלים חדשים לעומת 721 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 8.1% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 11.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-10.2% בשנת 2017 כולה. תוצאות הקבוצה מהפעילות השוטפת, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינן: רווח נקי של 472 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 (תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 14.1% ברבעון השני של שנת 2018). רווח נקי של 815 מיליוני שקלים חדשים במחצית הראשונה של שנת 2018 (תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 12.0% במחצית הראשונה של שנת 2018).

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ ברבעון השני של שנת 2018, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,474 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,194 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 23.5%. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית במחצית הראשונה של שנת 2018, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-2,645 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,220 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 19.1%. **הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית**⁽²⁾ מפעילות שוטפת ברבעון השני של שנת 2018, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,201 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,067 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12.6%. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2018, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-2,337 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,114 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10.5%. שיעורי הגידול בפעילות השוטפת גבוהים משיעורי הגידול בהיקפי הפעילות וזאת לאור השיפור במרווחי המימון. להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	2017			2018			
	רבעון ראשון 2017	רבעון שני 2017	רבעון שלישי 2017	רבעון רביעי 2017	רבעון ראשון 2018	רבעון שני 2018	
	1,027	1,173	1,011	1,136	1,081	1,345	הכנסות ריבית, נטו
	(1)	21	61	55	90	129	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽²⁾
	23.5	1,026	1,194	1,072	1,171	1,474	סך הכנסות מימון
							בניכוי:
		105	(62)	10	(39)	172	השפעת מדד המחירים לצרכן
		13	9	11	10	8	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
		7	18	16	2	-	רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
		(20)	(5)	12	45	93	השפעת רישום חשבוני של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽³⁾
		(21)	127	(23)	67	273	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
	12.6	1,047	1,067	1,095	1,124	1,201	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

מחצית ראשונה			
שיעור השינוי (באחוזים)	2017	2018	
19.1	2,220	2,645	סך הכנסות מימון
	106	308	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
10.5	2,114	2,337	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

- (2) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שהכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.
- (3) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם: השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רבעון שני				
מגזר פעילות	2018	2017	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	372	320	52	16.3
משקי בית- אחר	313	273	40	14.7
בנקאות פרטית	20	15	5	33.3
סך הכל אנשים פרטיים	705	608	97	16.0
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	245	218	27	12.4
עסקים בינוניים	59	53	6	11.3
עסקים גדולים	131	123	8	6.5
גופים מוסדיים	29	30	(1)	(3.3)
סך הכל פעילות עסקית	464	424	40	9.4
ניהול פיננסי	255	123	132	-
סך הכל פעילות בישראל	1,424	1,155	269	23.3
פעילות חוץ לארץ	50	39	11	28.2
סך הכל	1,474	1,194	280	23.5

מחצית ראשונה				
מגזר פעילות	2018	2017	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	729	624	105	16.8
משקי בית- אחר	621	553	68	12.3
בנקאות פרטית	36	29	7	24.1
סך הכל אנשים פרטיים	1,386	1,206	180	14.9
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	477	423	54	12.8
עסקים בינוניים	117	101	16	15.8
עסקים גדולים	259	235	24	10.2
גופים מוסדיים	60	54	6	11.1
סך הכל פעילות עסקית	913	813	100	12.3
ניהול פיננסי	244	122	122	-
סך הכל פעילות בישראל	2,543	2,141	402	18.8
פעילות חוץ לארץ	102	79	23	29.1
סך הכל	2,645	2,220	425	19.1

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	רבעון שני		מחצית ראשונה		שיעור השינוי (באחוזים)	שיעור השינוי (באחוזים)
	2018	2017	2018	2017		
מטבע ישראלי לא צמוד	161,041	154,436	160,512	152,070	4.3	5.6
מטבע ישראלי צמוד למדד	52,169	50,826	51,972	50,419	2.6	3.1
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	13,629	12,574	12,958	12,272	8.4	5.6
סך הכל	226,839	217,836	225,442	214,761	4.1	5.0

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים בעיקר מהצמיחה בפעילות האשראי לציבור בכלל המגזרים.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מגזרי הצמדה	רבעון שני		מחצית ראשונה	
	2018	2017	2018	2017
מטבע ישראלי לא צמוד	1.97	1.93	1.94	1.97
מטבע ישראלי צמוד למדד	1.12	1.08	1.08	0.89
מטבע חוץ	1.00	1.38	1.29	1.59
סך הכל	1.78	1.69	1.70	1.68

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

במגזר השקלי הלא צמוד - הירידה בפער הריבית נובעת מגיוס מקורות ארוכי טווח תוך קיבוע העלויות.

במגזר השקלי הצמוד למדד - העלייה בפער הריבית נובעת מהמשך שיפור במרווחי הריבית.

במגזר מטבע חוץ - עלייה בריבית ה-FED השפיעה על עלות המקורות.

במגזר מטבע חוץ (וכך גם ביתר המגזרים), לא נכללות ההכנסות מנכסים נגזרים נטו, במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-90 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.19% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 42 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.09% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 48 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-172 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.18% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 91 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שיעור של 0.10% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 81 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

	רבעון שני		מחצית ראשונה	
	2018	2017	2018	2017
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות):	83	98	176	170
הגדלת הוצאות	(34)	(98)	(67)	(129)
הקטנת הוצאות	49	-	109	41
סך הכל הפרשה פרטנית	49	-	109	41
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:	4	3	4	(2)
לפי עומק הפיגור	4	3	4	(2)
אחרת	37	39	59	52
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי	90	42	172	91
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):	0.19%	0.09%	0.18%	0.10%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור	0.49%	0.20%	0.48%	0.27%
מזה: בגין הלוואות לדיור	0.04%	0.04%	0.03%	0.02%

סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי הושפע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר.

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	רבעון שני		מחצית ראשונה	
	2018	2017	2018	2017
אנשים פרטיים:				
משקי בית- הלוואות לדיור	11	12	17	12
משקי בית- אחר	27	30	49	54
בנקאות פרטית	1	1	1	1
סך הכל אנשים פרטיים	39	43	67	67
פעילות עסקית:				
עסקים קטנים וזעירים	33	38	71	70
עסקים בינוניים	6	(11)	10	(14)
עסקים גדולים	11	(26)	19	(24)
גופים מוסדיים	1	(4)	1	(10)
סך הכל פעילות עסקית	51	(3)	101	22
ניהול פיננסי	1	1	2	-
סך הכל פעילות בישראל	91	41	170	89
פעילות חוץ לארץ	(1)	1	2	2
סך הכל	90	42	172	91

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן ריבית הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-504 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 386 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 118 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן ריבית הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-967 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 754 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 213 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-129 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 21 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-219 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסות ריבית. מגמת הגידול בהכנסות המימון שאינן ריבית נובעת גם מעליית הריבית. השפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים נזקפת בהתאם לכללי החשבונאות להכנסות מימון שאינן מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-363 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 353 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.8%.

ההכנסות מעמלות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-725 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 710 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.1%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות ולמרות השפעה שלילית של הוראות רגולטוריות שונות.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-12 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הושפעו בעיקר, מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

לפיכך, הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השני של שנת 2018 ב-1,325 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 877 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 448 מיליוני שקלים חדשים. במחצית הראשונה של שנת 2018, הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ב-2,237 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,700 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 537 מיליוני שקלים חדשים. ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות, ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018, כוללות את ההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021⁽¹⁾, שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. בעוד נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נזקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017. מנגד, ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018, ההפרשות למענקים תואמות את רמת הרווחיות המדווחת ונמוכות מהתקופות המקבילות אשתקד.

יצוין כי, יישום תוכנית פרישה מרצון⁽¹⁾ החל לאחר חתימת ההסכם והינו בשלבי הראשוניים. לפיכך, הסתכמו הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות, ברבעון השני של שנת 2018, ב-557 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 556 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 1 מיליוני שקלים חדשים. במחצית הראשונה של שנת 2018, הסתכמו הוצאות המשכורת ב-1,126 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,043 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 83 מיליוני שקלים חדשים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון השני של שנת 2018 ב-186 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 181 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 2.8%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-375 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 367 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 2.2%.

ההוצאות האחרות ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018 כוללות הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.

לפיכך הסתכמו ההוצאות האחרות, ברבעון השני של שנת 2018 ב-582 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 140 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 442 מיליוני שקלים חדשים. במחצית הראשונה של שנת 2018, הסתכמו ההוצאות האחרות ב-736 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 290 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 446 מיליוני שקלים חדשים.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽²⁾ (באחוזים):

		2017			2018	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
Cost Income Ratio	59.0	56.3	67.2 ⁽⁴⁾	58.7	59.1	71.7 ⁽³⁾
		2017			מחצית ראשונה 2018	
Cost Income Ratio	60.2	57.5	65.9 ⁽³⁾			

(2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (3) יחס היעילות הושפע מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. יחס היעילות הנובע מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינו:

ברבעון השני של שנת 2018 - 53.8%
במחצית הראשונה של שנת 2018 - 56.2%

(4) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להגדלת יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-13.4 אחוזים (מוחלטים).

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון השני של שנת 2018 ב-434 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 640 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 206 מיליוני שקלים חדשים.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-984 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,163 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 179 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון השני של שנת 2018 הסתכם ב-48.8%, לעומת שיעור הפרשה של 36.1% ברבעון המקביל אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-41.1%, לעומת שיעור הפרשה של 36.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים הושפע מההפרשה הנוספת בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, אשר חלקה אינו מוכר לצרכי מס.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון השני של שנת 2018 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - במחצית הראשונה של שנת 2018 נרשמו רווחים בגין חברות כלולות בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון השני של שנת 2018 ב-16 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווחי בנק יהב נובע מגידול בהיקפי פעילות, שיפור במרווחי המימון ורמת הוצאה יציבה.

(1) לפרטים בדבר השפעת ההסכם ויישום תוכנית פרישה מרצון ראה ביאור 22 א.6 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השני של שנת 2018 ב-207 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 400 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-550 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 721 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק עלה ברבעון השני ובמחצית הראשונה ב-67 וב-20 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופות המקבילות אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואת⁽²⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽³⁾, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ ויחס המינוף⁽⁵⁾ בתום הרבעון (באחוזים):

		2017			2018		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי ⁽⁶⁾	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני ⁽¹⁾	
תשואת רווח נקי על ההון	10.4	12.7	8.0	11.2	10.3	6.1	
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון	10.12	10.15	10.16	10.20	10.16	9.95	
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)	118	122	117	118	125 ⁽⁷⁾	120	
יחס המינוף בתום הרבעון	5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	5.38	

		מחצית ראשונה		
	שנת 2017	2017	2018	
תשואת רווח נקי על ההון	10.2	11.4	8.1 ⁽¹⁾	

(1) תשואת הרווח הנקי על ההון הושפעה מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. תשואת הרווח הנקי הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשה כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים התואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת והוצאות המס הנגזרות מכך, הינה:

ברבעון השני של שנת 2018 - 14.1%.
במחצית הראשונה של שנת 2018 - 12.0%.

- (2) תשואה בחישוב שנתי.
 (3) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
 (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 (5) יחס המינוף (oLeverage Rati) - הון רוברד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (6) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי, ברבעון השלישי של שנת 2017, הביאו להקטנת התשואה ב-4.6 אחוזים (מוחלטים).
 (7) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		מחצית ראשונה			רבעון שני		
	שנת 2017	2017	2018	2017	2018		
רווח בסיסי למניה	5.80	3.10	2.36	1.72	0.89		
רווח מדולל למניה	5.76	3.08	2.35	1.71	0.88		
דיבידנד למניה	143.91	58.60	105.94	41.45	58.91		

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני		
2017	2017	2017	2018	2018	
2.9	4.9	239,572	235,056	246,593	סך כל המאזן
3.0	8.3	41,130	39,146	42,380	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3.3	5.6	181,118	177,133	187,055	אשראי לציבור, נטו
(2.0)	(6.0)	10,133	10,560	9,926	ניירות ערך
(2.8)	(1.9)	1,403	1,391	1,364	בניינים וציוד
3.4	5.1	183,573	180,680	189,900	פיקדונות הציבור
(22.2)	(39.8)	1,125	1,454	875	פיקדונות מבנקים
0.4	7.8	29,923	27,851	30,034	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2.2	5.3	13,685	13,276	13,986	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 ב-1.3 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 30 ביוני 2018 ל-76%, בדומה לסוף שנת 2017. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 ב-5.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 3.3%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיוור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני		
2017	2017	2017	2018	2018	
					מטבע ישראלי
3.2	6.3	120,730	117,137	124,557	לא צמוד
2.5	3.1	50,293	49,978	51,534	צמוד מדד
8.6	9.4	10,095	10,018	10,964	מט"ח כולל צמוד מט"ח
3.3	5.6	181,118	177,133	187,055	סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני		
2017	2017	2017	2017	2018	
אנשים פרטיים:					
2.1	3.8	119,559	117,585	122,078	משקי בית- הלוואות לדיור
4.2	8.4	19,824	19,067	20,662	משקי בית- אחר
(18.8)	8.0	117	88	95	בנקאות פרטית
2.4	4.5	139,500	136,740	142,835	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:					
6.3	9.9	16,717	16,169	17,775	עסקים קטנים וזעירים
0.7	3.7	5,779	5,615	5,822	עסקים בינוניים
5.5	13.0	14,846	13,859	15,661	עסקים גדולים
19.7	(12.4)	1,160	1,585	1,388	גופים מוסדיים
5.6	9.2	38,502	37,228	40,646	סך הכל פעילות עסקית
14.7	12.9	3,116	3,165	3,574	פעילות חוץ לארץ
3.3	5.6	181,118	177,133	187,055	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

2017			2018			2019			
ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2017			ליום 30 ביוני 2018			סכומים מדווחים
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			(במיליוני שקלים חדשים)
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
1. סיכון אשראי בעייתי									
888	165	723	759	183	576	1,062	165	897	סיכון אשראי פגום
315	-	315	429	-	429	310	-	310	סיכון אשראי נחות
1,529	30	1,499	1,647	34	1,613	1,657	34	1,623	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
2,732	195	2,537	2,835	217	2,618	3,029	199	2,830	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾									
1,136			1,010			1,220			
697			546			866			2. נכסים שאינם מבצעים⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,159 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 ביוני 2017 - 937 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2017 - 1,072 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי.
 לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-253 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 235 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 7.7%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	
2017	2017	2017	2017	2018
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
למעט נגזרים⁽¹⁾:				
11.9	6.4	15,045	15,825	16,836
6.0	(0.2)	10,795	11,471	11,448
37.6	45.2	12,044	11,416	16,577
8.1	14.6	6,801	6,413	7,352
27.2	13.1	5,981	6,723	7,607
15.4	21.9	5,677	5,373	6,550
(2.7)	(0.1)	2,283	2,225	2,222
15.4	(11.8)	201	263	232
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:				
12.4	17.3	220,633	211,417	247,937
0.9	(21.2)	3,421	4,384	3,453
9.1	(17.8)	3,082	4,093	3,364

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
 (2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 ב-0.2 מיליארדי שקלים חדשים וקטנה ב-0.6 מיליארדי שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

30 ביוני 2018					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
3,081	3,081	48	(2)	3,127	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
6,424	6,525	(2)5	(106) ⁽²⁾	6,424	ניירות ערך זמינים למכירה
421	426	-	(5) ⁽³⁾	421	ניירות ערך למסחר
9,926	10,032	53	(113)	9,972	סך כל ניירות הערך

30 ביוני 2017					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
3,245	3,245	77	-	3,322	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
7,166	7,167	(2)35	(36) ⁽²⁾	7,166	ניירות ערך זמינים למכירה
149	149	-	-	149	ניירות ערך למסחר
10,560	10,561	112	(36)	10,637	סך כל ניירות הערך

31 בדצמבר 2017					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
3,267	3,267	75	-	3,342	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
6,657	6,678	(2)24	(45) ⁽²⁾	6,657	ניירות ערך זמינים למכירה
209	209	-	-	209	ניירות ערך למסחר
10,133	10,154	99	(45)	10,208	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2018	31 בדצמבר 2018
מטבע ישראלי				
לא צמוד	(25.5)	3,859	3,781	5,076
צמוד מדד	(38.6)	753	417	679
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	19.7	5,422	5,637	4,709
פריטים לא כספיים	(5.2)	99	91	96
סך הכל	(6.0)	10,133	9,926	10,560

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום			
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
			איגרות חוב ממשלתיות:
7,612	8,825	7,763	ממשלת ישראל
2,233	1,552	1,588	ממשלת ארצות הברית
-	52	-	ממשלת קוריאה הדרומית
9,845	10,429	9,351	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
			איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:
173	-	179	גרמניה
-	18	71	ארצות הברית
-	-	217	אחר
173	18	467	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
			איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
10	10	10	שירותים ציבוריים וקהילתיים
6	7	7	שירותים פיננסיים
16	17	17	סך הכל איגרות חוב של חברות
99	96	91	מניות
10,133	10,560	9,926	סך הכל ניירות ערך

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמניים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה במחצית הראשונה של שנת 2018 בסך של 39 מיליוני שקלים חדשים. השינוי ביתרת בניינים וציוד נובע מפחת ומימוש נכסים במסגרת רה ארגון של נכסים ושיפורים במערך הסינוף ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 ביוני 2018 ל-77%, בדומה לסוף שנת 2017. במחצית הראשונה של שנת 2018 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של 6.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 3.4% (גידול בשיעור של 5.1% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד).

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
					מטבעי ישראל
6.1	9.6	133,194	128,904	141,259	לא צמוד
(11.3)	(19.6)	15,681	17,312	13,913	צמוד מדד
0.1	0.8	34,698	34,464	34,728	מט"ח כולל צמוד מט"ח
3.4	5.1	183,573	180,680	189,900	סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	
2017	2017	2017	2017	2018
				אנשים פרטיים:
4.0	6.5	75,008	73,263	77,996
2.1	7.7	12,448	11,804	12,712
3.7	6.6	87,456	85,067	90,708
				פעילות עסקית:
5.0	8.1	18,942	18,394	19,893
8.9	19.3	7,138	6,515	7,775
(4.2)	(0.6)	26,284	25,340	25,187
4.8	1.1	38,881	40,309	40,733
2.6	3.3	91,245	90,558	93,588
15.0	10.9	4,872	5,055	5,604
3.4	5.1	183,573	180,680	189,900

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	30 ביוני	
2017	2017	2018
		תקרת הפיקדון
63,493	60,695	65,798
41,125	40,629	43,719
26,906	26,528	27,337
23,911	25,716	24,562
28,138	27,112	28,484
183,573	180,680	189,900

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-0.9 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 0.3 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2017.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-30.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 0.1 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2017.

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-13.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 13.7 ו-13.3 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 30 ביוני 2017, גידול של 2.0% ו-5.2% בהתאמה.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר	30 ביוני	
	2017	2018	2018
הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	2,180	2,249	2,191
קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	65	48	54
מניות באוצר ⁽²⁾	-	(76)	-
הפסד כולל אחר מצטבר ⁽⁴⁾⁽³⁾	(383)	(339)	(385)
עודפים ⁽⁵⁾	11,823	11,394	12,126
סך הכל	13,685	13,276	13,986

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2.5 מיליון מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בהונו המונפק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו, ברישומי הבנק, המניות הרדומות.
- (3) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.
- (4) יתרת הרווח (הפסד) כולל אחר ליום 30 ביוני 2018, ליום 30 ביוני 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 כוללת התאמות בגין הטבות לעובדים. לפרטים בדבר השפעת תוכנית התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2017.
- (5) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות והוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 30 ביוני 2018 הגיע ל-5.67%, לעומת 5.71% ליום 31 בדצמבר 2017 ו-5.65% ליום 30 ביוני 2017.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק. ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים. הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 ביוני 2018 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן, הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של מבחני מצוקה הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2018 הושפע מהפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לאור האמור, יחסי ההון המדווחים הינם: יחס הון עצמי רובד 1 - 9.95%, יחס הון כולל - 13.29%. הבנק פועל להגדלת שולי הביטחון של יחסי ההון. ראה להלן תוצאות הלימות ההון ליום 30 ביוני 2018.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
			הון לצורך חישוב יחס ההון
14,333	13,920	14,508	הון עצמי רובד 1
14,333	13,920	14,508	הון רובד 1
5,251	4,488	4,860	הון רובד 2
19,584	18,408	19,368	סך הכל הון כולל
			יתרות משוקללות של נכסי סיכון
130,525	127,530	134,881	סיכון אשראי
1,605	1,411	1,748	סיכונים שוק
8,394	8,210	9,155	סיכון תפעולי
140,524	137,151	145,784	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.84% ו-13.34% בהתאמה.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	30 ביוני 2018	
10.20	10.15	9.95 ⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.94	13.42	13.29 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.86	9.87	9.84	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
13.36	13.37	13.34	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) לפרטים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2017		30 ביוני 2018		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
92	688	85	637	113	847	חובות של ריבוניות
102	766	116	864	70	521	חובות של ישויות סקטור ציבורי
124	927	105	783	102	767	חובות של תאגידים בנקאיים
4,992	37,362	4,939	36,943	5,332	39,970	חובות של תאגידים
328	2,459	283	2,113	335	2,512	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,899	14,217	1,803	13,489	1,969	14,757	חשיפות קמעונאיות ליחידים
916	6,858	893	6,683	935	7,011	הלוואות לעסקים קטנים
8,319	62,265	8,097	60,560	8,484	63,599	משכנתאות לדירור
595	4,454	638	4,769	586	4,392	נכסים אחרים
17,367	129,996	16,959	126,841	17,926	134,376	סך הכל

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2017		30 ביוני 2018		סיכון
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
17,367	129,996	16,959	126,841	17,926	134,376	סיכון אשראי
214	1,605	189	1,411	233	1,748	סיכון שוק
71	529	92	689	67	505	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾
1,121	8,394	1,097	8,210	1,221	9,155	סיכון תפעולי ⁽⁵⁾
18,773	140,524	18,337	137,151	19,447	145,784	סך נכסי הסיכון

- (1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.
- (2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.37% מיתרות נכסי הסיכון.
- (3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.
- (4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.
- (5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018.

להלן יחס המינוף⁽¹⁾ של הבנק (באחוזים):

2017				2018		יחס המינוף
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון שני	רבעון ראשון	
5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	5.38	

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות הדיבידנד של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות הדיבידנד, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים ולשמירה על שולי בטחון נאותים.

לאור ההתפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית לרבות ההפרשה הנוספת בגין החקירה של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) שנכללה בדוחות כספים אלה, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2018. לפרטים נוספים על ההתפתחויות בחקירה ראה גם ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הלימות ההון המוצגת ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2017 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.15	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽¹⁾				
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽²⁾				
246.7				

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.
 (2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
30 ביוני 2018	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017	30 ביוני 2017	31 בדצמבר 2017
240,374	223,871	222,623	7.4	8.0
80,257	76,240	76,893	5.3	4.4
76,026	75,614	80,258	0.5	(5.3)
17,903	16,343	16,246	9.5	10.2
13,918	11,285	12,571	23.3	10.7

(1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות השתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(2) לרבות:
 - יתרות אשראי המגובות בפקידונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל. קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות. יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת הפיקוח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
 - הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה")
 - תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישה הפיקוחית")
- לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים. לפרטים ולתיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות השנתיים לשנת 2017.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	רווח נקי			
	מחצית ראשונה	מחצית ראשונה		
	2017	2018	2017	2018
אנשים פרטיים:				
	35.4	41.4	255	321
משקי בית- הלוואות לדיור				
	2.1	3.6	15	28
משקי בית- אחר				
	0.6	1.0	4	8
בנקאות פרטית				
סך הכל אנשים פרטיים	38.0	46.1	274	357
פעילות עסקית:				
	18.3	21.2	132	164
עסקים קטנים וזעירים				
	8.9	7.2	64	56
עסקים בינוניים				
	21.8	17.6	157	136
עסקים גדולים				
	2.2	1.7	16	13
גופים מוסדיים				
סך הכל פעילות עסקית	51.2	47.6	369	369
ניהול פיננסי				
	5.7	-	41	(225)
סך הכל פעילות בישראל	94.9	93.7	684	501
פעילות חוץ לארץ				
	5.1	6.3	37	49
סך הכל	100.0	100.0	721	550

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, ראה ביאור 12 ג. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליוני שקלים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2017			2018		
במיליוני שקלים חדשים					
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר
רווח ורווחיות					
1,177	624	553	1,350	729	621
-	-	-	-	-	-
324	75	249	335	80	255
1,501	699	802	1,685	809	876
66	12	54	66	17	49
998	286	712	1,056	296	760
437	401	36	563	496	67
159	146	13	199	175	24
278	255	23	364	321	43
רווח נקי :					
(8)	-	(8)	(15)	-	(15)
270	255	15	349	321	28
מאזן - סעיפים עיקריים:					
137,509	118,212	19,297	143,625	122,721	20,904
136,652	117,585	19,067	142,740	122,078	20,662
73,263	-	73,263	77,996	-	77,996
135,052	116,594	18,458	141,991	121,735	20,256
72,448	-	72,448	76,438	-	76,438
80,662	64,162	16,500	85,367	67,708	17,659
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:					
967	602	365	1,102	698	404
186	-	186	214	-	214
24	22	2	34	31	3
1,177	624	553	1,350	729	621

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-349 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 270 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-321 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 255 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו

ב-729 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 624 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-16.8% הנובע מעלייה של כ-5.1 מיליארדי שקלים חדשים ביתרת האשראי הממוצעת ומגידול במרווחי המימון. בסעיף העמלות וההכנסות האחרות חלה עלייה של כ-5 מיליוני שקלים חדשים.

במחצית הראשונה נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 17 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר בגלל גידול בהפרשה הקבוצתית לדיור הנובעת מגידול ביתרות הלוואות לדיור, בהשוואה לתקופה המקבילה בה נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 12 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-296 מיליוני שקלים חדשים לעומת 286 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-3.5%. הגידול נובע מההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021 שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נזקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017.

מנגד, ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018, ההפרשות למענקים תואמות את רמת הרווחיות המדווחת ונמוכות מהתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ברווח של 28 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 15 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-68 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי, וכן לגידול במרווח מפעילות קבלת פיקדונות כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ועלייה בהיקפי הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-255 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 249 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מגידול בהיקפי הפעילות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו לכ-49 מיליוני שקלים חדשים לעומת 54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-760 מיליוני שקלים חדשים לעומת 712 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-6.7%. הנובע מההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021 שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נזקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני						
2017			2018			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
593	320	273	685	372	313	רווח ורווחיות
-	-	-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
163	38	125	163	39	124	הכנסות מימון שאינן מריבית
756	358	398	848	411	437	עמלות והכנסות אחרות
42	12	30	38	11	27	סך ההכנסות
514	151	363	525	145	380	הוצאות בגין הפסדי אשראי
200	195	5	285	255	30	הוצאות תפעוליות אחרות
72	70	2	102	91	11	רווח לפני הפרשה למיסים
128	125	3	183	164	19	הפרשה למיסים
(4)	-	(4)	(7)	-	(7)	רווח לאחר מיסים
124	125	(1)	176	164	12	רווח נקי :
						המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
137,509	118,212	19,297	143,625	122,721	20,904	מאזן - סעיפים עיקריים:
136,652	117,585	19,067	142,740	122,078	20,662	אשראי לציבור (יתרת סוף)
73,263	-	73,263	77,996	-	77,996	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
136,280	117,523	18,757	142,910	122,398	20,512	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
72,972	-	72,972	77,305	-	77,305	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
81,182	64,619	16,563	85,988	68,101	17,887	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
						יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
486	306	180	557	353	204	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
93	-	93	108	-	108	מרווח מפעילות מתן אשראי
14	14	-	20	19	1	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
593	320	273	685	372	313	אחר
						סך הכל הכנסות ריבית נטו

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליון שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	במיליוני שקלים חדשים
15	20	29	36	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
3	3	4	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
18	23	33	41	עמלות והכנסות אחרות
1	1	1	1	סך ההכנסות
13	14	25	27	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4	8	7	13	הוצאות תפעוליות אחרות
1	3	3	5	רווח לפני הפרשה למיסים
3	5	4	8	הפרשה למיסים
				רווח נקי
91	96	91	96	מאזן - סעיפים עיקריים:
88	95	88	95	אשראי לציבור (יתרת סוף)
11,804	12,712	11,804	12,712	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
70	99	71	98	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
11,232	12,279	11,152	12,144	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
32	30	30	30	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	1	-	1	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
15	19	29	35	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
15	20	29	36	אחר
				סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-8 מיליון שקלים חדשים, לעומת 4 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-7 מיליון שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור ומשיפור במרווח הפיקדונות. בסעיף עמלות והכנסות אחרות וכן גם ביתר הסעיפים, לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12.g. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים				
218	245	423	477	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
84	92	164	181	הכנסות מימון שאינן מריבית
302	337	587	658	עמלות והכנסות אחרות
38	33	70	71	סך ההכנסות
159	162	309	332	הוצאות בגין הפסדי אשראי
105	142	208	255	הוצאות תפעוליות אחרות
38	51	76	90	רווח לפני הפרשה למיסים
67	91	132	165	הפרשה למיסים
-	(1)	-	(1)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
67	90	132	164	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
16,456	18,111	16,456	18,111	אשראי לציבור (יתרת סוף)
16,169	17,775	16,169	17,775	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
18,394	19,893	18,394	19,893	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
15,894	17,779	15,625	17,536	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
18,290	19,643	17,656	19,615	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
15,262	17,307	15,002	16,985	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
193	215	377	419	מרווח מפעילות מתן אשראי
21	25	39	48	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4	5	7	10	אחר
218	245	423	477	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-164 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 132 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 24.2%.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-477 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 423 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.8% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-181 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 164 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10.4%, כתוצאה מגידול משמעותי בהיקף הפעילות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-71 מיליוני שקלים חדשים לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-332 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 309 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 23 מיליוני שקלים חדשים הנובע מההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021 שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017. מנגד, ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018, ההפרשות למענקים תואמות את רמת הרווחיות המדווחת ונמוכות מהתקופות המקבילות אשתקד.

לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי. לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12.g. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2018	2017	2018	2017	
במיליוני שקלים חדשים				
117	101	59	53	רווח ורווחיות
-	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
37	36	19	21	הכנסות מימון שאינן מריבית
154	137	78	74	עמלות והכנסות אחרות
10	(14)	6	(11)	סך ההכנסות
57	50	28	25	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
87	101	44	60	הוצאות תפעוליות אחרות
31	37	16	22	רווח לפני הפרשה למיסים
56	64	28	38	הפרשה למיסים
				רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
5,907	5,694	5,907	5,694	אשראי לציבור (יתרת סוף)
5,822	5,615	5,822	5,615	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,775	6,515	7,775	6,515	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
6,141	5,277	6,053	5,655	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
7,382	6,154	7,476	6,130	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
7,059	6,147	7,082	6,261	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
96	82	48	42	מרווח מפעילות מתן אשראי
19	12	10	6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	7	1	5	אחר
117	101	59	53	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-56 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 64 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-15.8% המיוחס בעיקר לעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות.

בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 1 מיליון שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 10 מיליוני שקלים לעומת הקטנת הפרשה של 14 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי הנובע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר, וכן מגידול בהפרשה קבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור וזאת לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-57 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 50 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7 מיליוני שקלים חדשים, הנובע מההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021 שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נזקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017. מנגד, ברבעון השני ובמחצית הראשונה של שנת 2018, ההפרשות למענקים תואמות את רמת הרווחיות המדווחת ונמוכות מהתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליון שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליון שקלים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2018	2017	2018	2017	
במיליון שקלים חדשים				
רווח ורווחיות				
259	235	131	123	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
55	61	28	29	עמלות והכנסות אחרות
314	296	159	152	סך ההכנסות
19	(24)	11	(26)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
86	73	43	35	הוצאות תפעוליות אחרות
209	247	105	143	רווח לפני הפרשה למיסים
73	90	36	52	הפרשה למיסים
136	157	69	91	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:				
15,850	14,033	15,850	14,033	אשראי לציבור (יתרת סוף)
15,661	13,859	15,661	13,859	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
25,187	25,340	25,187	25,340	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
15,019	15,050	15,515	14,753	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,721	29,501	25,861	29,171	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
20,586	20,976	20,505	21,058	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:				
217	197	108	102	מרווח מפעילות מתן אשראי
36	30	19	15	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	8	4	6	אחר
259	235	131	123	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-136 מיליון שקלים חדשים, לעומת 157 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-259 מיליון שקלים חדשים, לעומת 235 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, זאת כתוצאה מעליית המרווח מפעילות מתן אשראי. העמלות וההכנסות האחרות ירדו ב-6 מיליון שקלים.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 19 מיליון שקלים לעומת הקטנת הפרשה של 24 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נובע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר, וכן מגידול בהפרשה קבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור וזאת לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-86 מיליון שקלים חדשים, לעומת 73 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 13 מיליון שקלים חדשים, הנובע מההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021 שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון השני והמחצית הראשונה של שנת 2017, אינם כוללים את השפעת ההסכם, אשר נזקפה לרווח והפסד רק ברבעון השלישי של שנת 2017. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
30	29	54	60	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
8	9	24	22	עמלות והכנסות אחרות
38	38	78	82	סך ההכנסות
(4)	1	(10)	1	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
30	31	63	61	הוצאות תפעוליות אחרות
12	6	25	20	רווח לפני הפרשה למיסים
4	2	9	7	הפרשה למיסים
8	4	16	13	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
1,616	1,397	1,616	1,397	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,585	1,388	1,585	1,388	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
40,309	40,733	40,309	40,733	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,531	1,272	1,571	1,303	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
38,341	39,499	37,618	39,531	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,459	2,738	2,431	2,589	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
9	7	17	16	מרווח מפעילות מתן אשראי
21	21	36	43	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	1	1	1	אחר
30	29	54	60	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-13 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 16 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-60 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 11.1% המיוחס בעיקר לעלייה ביתרת הפיקדונות הממוצעת.

בתקופה הנוכחית, נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 1 מיליון שקלים חדשים, לעומת הקטנת הפרשה של 10 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ביתר הסעיפים לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים				
104	124	106	33	רווח ורווחיות
19	131	16	211	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
49	54	105	100	הכנסות מימון שאינן מריבית
172	309	227	344	עמלות והכנסות אחרות
1	1	-	2	סך ההכנסות
85	503	147	580	הוצאות בגין הפסדי אשראי
86	(195)	80	(238)	הוצאות תפעוליות אחרות
31	(12)	28	(27)	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
55	(183)	52	(211)	הפרשה למיסים
1	1	-	1	רווח (הפסד) לאחר מיסים
56	(182)	52	(210)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(6)	(8)	(11)	(15)	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
50	(190)	41	(225)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
5,686	6,386	5,549	6,422	מאזן - סעיפים עיקריים:
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	-	-	מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
104	124	106	33	מרווח מפעילות מתן אשראי
104	124	106	33	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	אחר
104	124	106	33	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה בהפסד של 225 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 41 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תוצאות הפעילות המימונית (הכנסות ריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית) גדלו ב-122 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ומהשפעת מדד המחירים לצרכן. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-100 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-105 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות כוללות הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב), בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים				
				רווח ורווחיות
37	52	75	94	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	(2)	4	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
8	7	16	13	עמלות והכנסות אחרות
47	57	95	115	סך ההכנסות
1	(1)	2	2	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
16	19	35	38	הוצאות תפעוליות אחרות
30	39	58	75	רווח לפני הפרשה למיסים
11	14	21	26	הפרשה למיסים
19	25	37	49	רווח נקי
				מאזן - סעיפים עיקריים:
3,194	3,603	3,194	3,603	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,165	3,574	3,165	3,574	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,055	5,604	5,055	5,604	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
2,978	3,316	3,029	3,252	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,876	5,289	5,114	5,292	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,526	3,920	3,481	3,774	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
				מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
20	28	46	50	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	5	6	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
14	19	23	37	אחר
37	52	75	94	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכמה ב-49 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 37 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-94 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 75 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון שאינן מריבית גדלו ב-4 מיליוני שקלים, גידול הנובע ממימוש איגרות חוב זמינות למכירה ברבעון הראשון בשנת 2018.

ההכנסות מעמלות ירדו ב-3 מיליוני שקלים חדשים.

בתקופה הנוכחית נרשמה הפרשה להפסדי אשראי בהיקף של כ-2 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

חלקו של הבנק ברווחים של החברות המוחזקות במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ל-101 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 52 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-88 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 68 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2018 ל-10.0%, לעומת תשואה של 6.1% בתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק יהב ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-25,280 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24,782 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 498 מיליוני שקלים חדשים (2.0%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-9,932 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9,569 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 363 מיליוני שקלים חדשים (3.8%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-21,341 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20,908 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 433 מיליוני שקלים חדשים (2.1%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות ביטוח")

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח במחצית הראשונה של שנת 2018 הסתכם ב-30 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה במחצית הראשונה של שנת 2018 ל-8.3% לעומת תשואה של 8.2% ברבעון המקביל אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2018 כ-12 מיליוני שקלים חדשים נטו, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. מזה סך של 7 מיליוני שקלים חדשים (לעומת 6 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-0.3 מיליוני פרנקים שוויצרים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 ביוני 2018 הסתכם ב-154 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 174 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-1.0 מיליוני פרנקים שוויצרים לעומת 0.8 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-0.5 מיליוני בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-2.5 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-74 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 72 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-78 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 100 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה ב-87 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 111 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות הפרשה נוספת של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) שנכללה בדוחות כספים אלה, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. 1% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשווי המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק. השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 30 ביוני 2018 ב-89 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 93 ו-97 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 ביוני 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 בהתאמה. רווחי הבנק נטו מההשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2018 ב-6 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2017. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונזילות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים ציט. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. במהלך הרבעון השני של שנת 2018 נמצאו מרבית מדדי הסיכון במרחק סביר מתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון ובהלימה לפעילות העסקית, על פי מתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. הבנק בוחן את מדדי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל שנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים. לאור ההתפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית עדכן הבנק את הערכת גורמי הסיכון השונים. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות הפרשה נוספת בסכום של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב) שנכללה בדוחות כספים אלה, ראה ביאור 10 ב.4 וביאור 9 לדוחות הכספיים.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונית ובפרט האשראי לדיר, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונית, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזריים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן. הוראת הפיקוח על הבנקים בדבר תוספת הון בשיעור של 1% מתיק המשכנתאות, אשר הגדילה את יעדי ההון, השפיעה על הבנק באופן מהותי יותר ביחס לשאר הבנקים במערכת. בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב. חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי. ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר. הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוטא במונחי ההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופוי, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כפונקציה של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות מבחני המצוקה השונים שעורך הבנק. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותיים שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים וכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע. ראה גם מידע צופה פני עתיד - התוכנית האסטרטגית לעיל.

לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות הפרשה נוספת בסכום של 425 מיליוני שקלים חדשים (כ-116.5 מיליוני דולר ארה"ב) שנכללה בדוחות כספים אלה, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

תרחישי קיצון

מבחני המצוקה מהווים כלי חשוב ומשלים למודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק ואומדים את הסיכון בראיה נוכחית ועתידית. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות חישוב לביצוע תרחישי קיצון. השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת ניהול הסיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך זה בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותגרת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי גרימת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר ועוד. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו, פוטנציאל הפגיעה של אירועי אבטחת מידע וסייבר, אירועי כשל תפעוליים ועוד. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש ינואר 2018, אשר בוצעו על נתוני מחצית שנת 2017, בהתבסס על התוכנית האסטרטגית של הבנק ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. תוצאות התרחיש האחיד בדומה לתוצאות תרחישי הקיצון השונים המבוצעים בבנק, מלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, הנדון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון הבנק, מציג מבט נרחב על הסיכונים השונים של הבנק, תוך שהוא מדגיש את מצב פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע בכל מסמכי המדיניות. בכך, מחזק ומשלים המסמך את המבט הניתן על פרופיל הסיכון במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק, כאמור לעיל.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיופוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון ⁽¹⁾	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי - עסקי ⁽³⁾	בינונית	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון לעיל מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת בהקשר זה, ראה ביאור 10 ב. סעיפים 3.א ו-4 לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון. ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל כיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכון אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכון ציות ועוד. ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, נותרה במחצית הראשונה של שנת 2018 ברמה נמוכה-בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדירור היא נמוכה.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח מיטבי של האשראי הקמעונאי שלו. במהלך זה עודכנו והוגדרו מחדש חלק ממדדי הסיכון לאמידת תיאבון הסיכון של הבנק. הבנק נמצא בשלבי הטמעה של תוצאות המודלים בתהליכים הבנקאיים שלו. כמו כן, מרכז ההדרכה של הבנק שולב בתהליך על מנת לפתח פעילות הדרכה על מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעיית

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) במיליוני שקלים חדשים.

נכון ליום 30 ביוני 2018 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 30 ביוני 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	גופים מוסדיים	28	1,256	1,284
2.	בינוי	228	846	1,074
3.	בינוי	1	602	603
4.	בינוי	47	547	594
5.	בינוי	231	340	571
6.	בינוי	109	415	524

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לענין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפרום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2017		30 ביוני 2018		ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	
סיכון פרטני	סיכון אשראי	סיכון פרטני	סיכון אשראי	סיכון פרטני	סיכון אשראי	ענף משק של הנרכשת
להפסדי	אשראי חוץ	להפסדי	אשראי חוץ	להפסדי	אשראי חוץ	שירותים עסקיים ואחרים
אשראי כולל	מאזני	אשראי כולל	מאזני	אשראי כולל	מאזני	סך הכל
-	-	-	-	-	82	27
-	-	-	-	-	82	27

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2017		30 ביוני 2018		ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	הפרשה פרטנית	סיכון אשראי	
סיכון פרטני	סיכון אשראי	סיכון פרטני	סיכון אשראי	סיכון פרטני	סיכון אשראי	ענף משק של הלווה
להפסדי	אשראי חוץ	להפסדי	אשראי חוץ	להפסדי	אשראי חוץ	תעשייה וחרושת
אשראי כולל	מאזני	אשראי כולל	מאזני	אשראי כולל	מאזני	כרייה וחציבה
-	-	-	-	1	100	1
-	-	-	-	-	149	-
-	-	-	-	-	459	-
-	124	16	108	-	307	64
-	130	90	40	-	150	110
-	183	-	183	-	158	-
-	-	-	-	-	76	5
-	437	106	331	-	1,399	180

(1) הגידול בסיכון האשראי לחברות ממונפות במחצית הראשונה של שנת 2018 נובע בעיקר מלקוח בודד, שסיכון האשראי בגינו הוגדר כאשראי ממונף בתקופה זו.

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל			
2017 בדצמבר 31	2017 ביוני 30	2018 ביוני 30	
			סיכון אשראי בעייתי:
888	759	1,062	סיכון אשראי פגום
315	429	310	סיכון אשראי נחות
1,072	937	1,159	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
457	710	498	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
2,732	2,835	3,029	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

2017 בדצמבר 31	2017 ביוני 30	2018 ביוני 30	
0.4	0.3	0.5	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.1	0.9	1.3	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.3	2.8	2.5	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.6	0.5	0.6	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.2	1.2	1.2	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים		פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
	וממשלות	סך הכל				
1,597	2	1,595	249	635	711	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
90	1	89	28	11	50	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(83)	-	(83)	(39)	(3)	(41)	מחיקות חשבונאיות
30	-	30	15	-	15	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(53)	-	(53)	(24)	(3)	(26)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,634	3	1,631	253	643	735	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017						
1,559	1	1,558	216	612	730	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
42	1	41	36	12	(7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(149)	-	(149)	(29)	(3)	(117)	מחיקות חשבונאיות
103	-	103	14	-	89	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(46)	-	(46)	(15)	(3)	(28)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,555	2	1,553	237	621	695	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018						
1,575	1	1,574	245	630	699	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
172	2	170	50	17	103	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(180)	-	(180)	(74)	(4)	(102)	מחיקות חשבונאיות
67	-	67	32	-	35	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(113)	-	(113)	(42)	(4)	(67)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,634	3	1,631	253	643	735	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017						
1,549	2	1,547	208	615	724	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
91	-	91	60	12	19	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(219)	-	(219)	(59)	(6)	(154)	מחיקות חשבונאיות
134	-	134	28	-	106	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(85)	-	(85)	(31)	(6)	(48)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,555	2	1,553	237	621	695	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

2017 בדצמבר 31	2017 ביוני 30	2018 ביוני 30	
0.9	0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

שנת 2017	מחצית ראשונה		
	2017	2018	
0.1	0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.3	0.3	0.5 ⁽²⁾	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽¹⁾
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור הינו זניח.

(2) סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפע ממיצוי הגבייה, לעת עתה, של חובות שנמחקו בעבר.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽¹⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חבוייו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	
2017	2017	2018	
			חובות
2,176	2,142	2,152	יתרות עובר ושב
3,623	3,457	3,643	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1,366	1,447	1,213	הלוואות לרכב ⁽³⁾ - ריבית משתנה
738	638	791	הלוואות לרכב ⁽³⁾ - ריבית קבועה
10,677	10,093	11,274	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
232	364	201	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
18,812	18,141	19,274	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
			מסגרות לא מנוצלות, ערבוביות והתחייבויות אחרות
3,780	3,807	3,870	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
5,661	5,244	6,059	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
187	204	226	ערבוביות
67	39	51	התחייבויות אחרות
9,695	9,294	10,206	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערבוביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
28,507	27,435	29,480	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
			מזה:
2,400	2,186	2,696	חלק ההלוואות שסכומן לפירעון הינו בתקופה שמעל 5 שנים ⁽⁴⁾
647	636	542	הלוואות בולט/בלון ⁽⁵⁾
			תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁶⁾
			תיק נכסים פיננסיים:
2,457	2,604	2,517	פקדונות
362	403	360	ניירות ערך
463	468	419	נכסים כספיים אחרים
1,098	1,194	881	בטוחות אחרות ⁽⁷⁾
4,380	4,669	4,177	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) בהמשך לבקשת הפיקוח על הבנקים לביצוע ניתוח סיכונים לאשראי לענף "מסחר בכלי רכב" ולאשראי הצרכני לרכישת רכב באמצעות תרחישי קיצון שונים. בקרת הסיכונים של הבנק ביצעה סקירה מקיפה בנושא, אשר הובאה לדין מעמיק, בפורומים ניהוליים כולל הדירקטוריון. ממצאי והמלצות הבחינה, שולבו במסמך מדיניות האשראי לשנת 2018. בעקבות ניתוח הסיכונים, לא חלה השפעה מהותית על ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

(4) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

(5) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(6) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(7) הביטוחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיטון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

שנת 2017	מחצית ראשונה		שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים
	2017	2018	
0.65%	0.61%	0.52%	

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 6.2% לעומת 30 ביוני 2017 ובשיעור של 2.5% לעומת 31 בדצמבר 2017, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים ברבעון השני של שנת 2018.

ליום 30 ביוני 2018:

- 11% - חשבונות עובר ושב
- 19% - כרטיסי אשראי
- 10% - הלוואות לרכב
- 60% - הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 22% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 30 ביוני 2018, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (שיעורים דומים ליום 30 ביוני 2017 וליום 31 בדצמבר 2017).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, תמ"א 38 ועוד.

לפרטים בדבר רכישת פוליסת ביטוח לערבויות שרכש הבנק, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים)

30 ביוני 2018						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			סיכון אשראי	
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾
בביטחון נדל"ן בישראל:						
31	68	12	139	25,182	15,953	9,229
-	61	15	37	5,541	1,259	4,282
למסחר ולתעשייה						
31	129	27	176	30,723	17,212	13,511
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
13	48	75	157	5,861	3,041	2,820
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
44	177	102	333	36,584	20,253	16,331
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
34	67	13	3	23,171	14,946	8,225
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
30 ביוני 2017						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
27	50	41	152	21,134	14,304	6,830
לדיוור						
2	49	13	41	4,763	951	3,812
למסחר ולתעשייה						
29	99	54	193	25,897	15,255	10,642
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
14	41	40	95	5,721	2,950	2,771
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
43	140	94	288	31,618	18,205	13,413
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
28	57	14	11	20,203	13,531	6,672
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
31 בדצמבר 2017						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
30	63	5	126	21,987	14,204	7,783
לדיוור						
2	57	13	60	5,088	769	4,319
למסחר ולתעשייה						
32	120	17	186	27,075	14,973	12,102
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
9	47	67	132	5,650	2,950	2,700
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
41	167	84	318	32,725	17,923	14,802
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
28	61	4	13	20,663	13,047	7,617
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017			30 ביוני 2017			30 ביוני 2018		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
חולץ	מאזני	מאזני	חולץ	מאזני	מאזני	חולץ	מאזני	מאזני
כולל			כולל			כולל		
6,943	1,853	5,090	7,271	2,613	4,658	10,167	3,923	6,244
17,068	12,606	4,463	15,907	12,158	3,749	16,607	12,302	4,305
3,064	514	2,550	2,719	484	2,235	3,949	987	2,962
27,075	14,973	12,102	25,897	15,255	10,642	30,723	17,212	13,511
5,650	2,950	2,700	5,721	2,950	2,771	5,861	3,041	2,820
32,725	17,923	14,802	31,618	18,205	13,413	36,584	20,253	16,331

ביטחון נדל"ן בישראל
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:

קרקע גולמית

נדל"ן בתהליכי בנייה

נדל"ן שבנייתו הושלמה

סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחולץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 30 ביוני 2018 מראים כי כ-50.4% מסיכון האשראי המאזני וכ-73.8% מסיכון האשראי החולץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבניה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וירושלים. רוב האשראי החולץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, נירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 30 ביוני 2018, כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 14.9%.

יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.68% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 30 ביוני 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל		
פעילות לווים בישראל											
ציבור - מסחרי											
	8	-	-	4	6	586	798	6	792	798	חקלאות, ייעור ודיג
	4	1	1	-	-	412	788	-	793	793	כרייה וחציבה
	115	5	9	269	420	5,269	8,395	420	8,208	8,628	תעשייה וחרושת
	170	5	15	312	405	13,897	33,811	405	33,408	33,813	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
	51	(1)	2	21	30	2,424	2,744	30	2,741	2,771	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
	8	-	1	3	29	771	1,372	29	1,581	1,610	אספקת חשמל ומים
	173	33	56	209	317	8,102	10,532	317	10,341	10,658	מסחר
	26	6	7	25	49	909	1,195	49	1,146	1,195	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
	9	5	1	6	17	1,127	1,491	17	1,494	1,511	תחבורה ואחסנה
	6	1	1	7	13	467	1,045	13	1,040	1,053	מידע ותקשורת
	67	1	-	14	177	3,837	10,281	177	13,063	13,240	שירותים פיננסיים
	49	9	8	47	90	2,818	4,038	90	3,965	4,055	שירותים עסקיים אחרים
	12	2	2	23	34	1,780	2,224	34	2,227	2,261	שירותים ציבוריים וקהילתיים
	698	67	103	940	1,587	42,399	78,714	1,587	80,799	82,386	סך הכל מסחרי
	642	4	17	42	1,195	122,721	132,622	1,195	131,427	132,622	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
	253	42	50	76	225	19,274	29,480	225	29,216	29,702	אנשים פרטיים - אחר
	1,593	113	170	1,058	3,007	184,394	240,816	3,007	241,442	244,710	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
	-	-	-	-	-	465	465	-	1,120	1,120	בנקים בישראל
	-	-	-	-	-	1	293	-	8,077	8,077	ממשלת ישראל
	1,593	113	170	1,058	3,007	184,860	241,574	3,007	250,639	253,907	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ										
	38	-	-	4	22	4,195	5,645	22	5,767	5,789	לארץ
	3	-	2	-	-	4,626	4,626	-	6,456	6,456	בנקים בחוץ לארץ
	-	-	-	-	-	603	603	-	2,191	2,191	ממשלות בחוץ לארץ
	41	-	2	4	22	9,424	10,874	22	14,414	14,436	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
	1,634	113	172	1,062	3,029	194,284	252,448	3,029	265,053	268,343	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 194,284, אגרות חוב - 9,835, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 22, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,453 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 60,749.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,840 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,792 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,686 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 30 ביוני 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	
11	-	3	6	19	607	811	19	792	811	פעילות לווים בישראל
2	-	(2)	-	-	204	545	-	579	579	ציבור - מסחרי
92	6	6	94	183	4,925	8,267	183	8,245	8,428	חקלאות, ייעור ודיג
142	8	10	269	357	11,439	29,020	357	28,667	29,024	כרייה וחציבה
40	(45)	(64)	20	26	1,974	2,586	26	2,568	2,594	תעשייה וחרושת
7	-	3	3	27	568	1,111	27	1,682	1,709	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
180	59	39	152	524	7,881	10,481	524	10,100	10,624	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
22	4	7	11	23	901	1,149	23	1,127	1,150	אספקת חשמל ומים
10	5	6	10	26	1,683	2,036	26	2,020	2,046	מסחר
8	1	2	4	10	607	1,100	10	1,098	1,108	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
93	(19)	(2)	34	340	3,774 ⁽⁸⁾	8,595 ⁽⁸⁾	340	10,217 ⁽⁸⁾	10,557 ⁽⁸⁾	תחבורה ואחסנה
47	8	14	39	85	2,538	3,626	85	3,586	3,671	מידע ותקשורת
4	6	2	17	24	1,479	1,855	24	1,932	1,956	שירותים פיננסיים
658	33	24	659	1,644	38,580	71,182	1,644	72,613	74,257	שירותים עסקיים אחרים
620	6	12	25	962	118,212	124,278	962	123,316	124,278	שירותים ציבוריים וקהילתיים
240	45	57	68	222	18,141 ⁽⁸⁾	27,435 ⁽⁸⁾	222	27,062 ⁽⁸⁾	27,522 ⁽⁸⁾	סך הכל מסחרי
1,518	84	93	752	2,828	174,933	222,895	2,828	222,991	226,057	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
1	-	-	-	-	194	363	-	1,879	1,879	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	9,445	9,445	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1,519	84	93	752	2,828	175,127	223,258	2,828	234,315	237,381	בנקים בישראל
										ממשלת ישראל
										סך הכל פעילות בישראל
										פעילות לווים בחוץ לארץ
35	1	(2)	7	7	3,660	5,269	7	5,517	5,524	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	5,860	5,921	-	7,824	7,824	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	312	312	-	1,302	1,302	ממשלות בחוץ לארץ
36	1	(2)	7	7	9,832	11,502	7	14,643	14,650	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,555	85	91	759	2,835	184,959	234,760	2,835	248,958	252,031	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 184,959, אגרות חוב - 10,464, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 6, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4,384 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 52,218.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,470 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,523 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,079 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(8) סוג מחדש.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה	מחיקות	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
8	2	2	4	8	607	807	8	801	809	חקלאות, ייעור ודיג
4	(1)	(1)	-	-	376	570	-	630	630	כרייה וחציבה
111	15	34	127	276	4,962	8,425	276	8,321	8,597	תעשייה וחרושת
160	(16)	4	303	382	12,527	29,889	382	29,515	29,897	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
48	(53)	(64)	15	20	2,265	2,810	20	2,808	2,828	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
7	-	3	3	30	609	1,138	30	1,372	1,402	אספקת חשמל ומים
150	99	49	213	281	7,491	9,761	281	9,617	9,898	מסחר
25	9	15	19	46	897	1,154	46	1,108	1,154	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
13	6	10	10	20	1,739	2,071	20	2,061	2,081	תחבורה ואחסנה
6	2	1	7	15	466	1,032	15	1,022	1,037	מידע ותקשורת
68	(9)	(37)	15	202	3,393	8,203	202	10,144	10,346	שירותים פיננסיים
50	14	23	41	91	2,639	3,651	91	3,625	3,716	שירותים עסקיים אחרים
12	2	6	24	32	1,663	2,079	32	2,183	2,215	שירותים ציבוריים וקהילתיים
662	70	45	781	1,403	39,634	71,590	1,403	73,207	74,610	סך הכל מסחרי
629	9	24	33	1,104	120,189	126,273	1,104	125,169	126,273	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
245	86	123	71	221	18,812	28,507	221	28,163	28,728	אנשים פרטיים - אחר
1,536	165	192	885	2,728	178,635	226,370	2,728	226,539	229,611	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	(1)	-	-	213	316	-	1,372	1,372	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1	1	-	9,099	9,099	ממשלת ישראל
1,536	165	191	885	2,728	178,849	226,687	2,728	237,010	240,082	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ										
38	1	1	3	4	3,967	5,389	4	5,538	5,542	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	1,874	2,000	-	3,714	3,714	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	455	455	-	1,450	1,450	ממשלות בחוץ לארץ
39	1	1	3	4	6,296	7,844	4	10,702	10,706	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,575	166	192	888	2,732	185,145	234,531	2,732	247,712	250,788	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 185,145, אגרות חוב - 10,034, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 76, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,421 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 52,112.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,571 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,478 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

חשיפה מאזנית ⁽²⁾			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			המדינה
לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
30 ביוני 2018			
1,442	510	5,103	ארצות הברית
1,347	177	-	צרפת
103	95	179	גרמניה
2,517	413	⁽⁶⁾ 334	אחרות
5,409	1,195	5,616	סך כל החשיפות למדינות זרות
398	1	7	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
43	1	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
30 ביוני 2017			
1,197	521	6,409	ארצות הברית
421	126	-	בריטניה
3,262	410	112	אחרות
4,880	1,057	6,521	סך כל החשיפות למדינות זרות
560	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
49	2	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
31 בדצמבר 2017			
1,239	336	3,231	ארצות הברית
1,295	142	-	צרפת
98	61	172	גרמניה
2,325	338	54	אחרות
4,957	877	3,457	סך כל החשיפות למדינות זרות
535	-	11	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
43	3	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד

ראה הערות להלן.

חשיפה חוץ מאזנית (5)(3)(2)									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים					
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	
						סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות
2,812	4,243	-	516	-	18	7,055	-	427	427
1,294	230	-	3,258	-	17	1,524	-	-	-
201	176	-	3,660	-	-	377	-	-	-
1,894	1,370	-	1,621	-	24	4,061	797	496	1,293
6,201	6,019	-	9,055	-	59	13,017	797	923	1,720
279	127	-	104	-	5	406	-	-	-
33	11	-	66	-	-	44	-	-	-
2,522	5,605	-	1,368	-	18	8,127	-	366	366
372	175	-	3,179	-	12	1,159	612	457	1,069
2,479	1,305	-	4,474	-	24	3,784	-	-	-
5,373	7,085	-	9,021	-	54	13,070	612	823	1,435
361	199	-	144	-	3	560	-	-	-
37	14	-	448	-	-	51	-	-	-
3,274	1,532	-	654	-	15	4,806	-	368	368
1,227	210	-	2,565	-	21	1,437	-	-	-
225	106	-	2,999	-	-	331	-	-	-
1,787	930	-	1,661	-	23	3,436	719	482	1,201
6,513	2,778	-	7,879	-	59	10,010	719	850	1,569
421	125	-	149	-	6	546	-	-	-
32	14	-	66	-	1	46	-	-	-

חשיפה למדינות זרות מאוחד⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב'- מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

31 בדצמבר 2017		30 ביוני 2017		30 ביוני 2018		
חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	
687	1,343	-	-	611	1,688	בריטניה
-	-	903	1,338	-	-	צרפת

חלק ג'- מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
 לימים 30 ביוני 2018, 30 ביוני 2017 ו-31 בדצמבר 2017 אין לבנק חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 6,686 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים, ליום 30 ביוני 2017 - 6,079 מיליוני שקלים חדשים).
- (6) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
30 ביוני 2018					
7,553	7,642	6,951	602	691	AAA עד AA-
433	588	324	109	264	A+ עד A-
33	33	-	33	33	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
8,040	8,284	7,295	745	989	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
30 ביוני 2017					
3,114	3,167	2,682	432	485	AAA עד AA-
4,776	5,051	4,631	145	420	A+ עד A-
7	9	-	7	9	BBB+ עד BBB-
19	19	19	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
7,917	8,247	7,332	585	915	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 בדצמבר 2017					
6,229	6,327	5,581	648	746	AAA עד AA-
363	575	269	94	306	A+ עד A-
72	73	-	72	73	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
2	2	-	2	2	ללא דירוג
6,686	6,997	5,870	816	1,127	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון לימים 30 ביוני 2018, 30 ביוני 2017 ו-31 בדצמבר 2017 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו.
סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שוויץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 6,686 מיליוני שקלים חדשים ליום 30 ביוני 2018 (ליום 30 ביוני 2017 - 6,079 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו. מספרי ההשוואה סווגו מחדש.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11 ב. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחותו

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחשי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריביות. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובליגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש יוני 2018) עומד על כ-53.6% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשך הינו נמוך

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 30 ביוני 2018).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 30 ביוני 2018 עומד על 53.6%, בהשוואה ל-54.3% ביום 30 ביוני 2017 ול-54.1% ליום 31 בדצמבר 2017. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 124.5 מיליארדי שקלים חדשים, כ-96.5% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.7 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.5% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 30 ביוני 2018, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19% בסך כל הלוואות, בשיעור של כ-11%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו 1.3% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 2.5% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-2.4% באשראי שניתן ברבעון השני של שנת 2018.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 26.8%, כ-82.4% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.3%). כ-15.0% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.6%). כ-2.4% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.6%) וכ-0.2% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.1%).

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית הפיקוח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר. על פי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-9.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-7.4% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 30 ביוני 2018 ל-6.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-5.0% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 30 ביוני 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								סך הכל
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר							
	סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	סך הכל	
314	44	263	218	11	17	17	7	סכום בפיגור
116	6	110	109	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,608	100	1,060	138	65	290	567	448	יתרת חוב רשומה
214	47	167	100	29	38	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,394	53	893	38	36	252	567	448	יתרת חוב נטו

(1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(2) הלוואות בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.

(3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחותו

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרטת את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק. הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק. סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק. סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

ראה להלן ההתפתחויות בסיכון המשפטי. הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. במהלך הרבעון השני של שנת 2018 התקיים תרגיל שנתי מקיף שכלל תרגול אלמנטים שונים בתוכנית ההמשכיות העסקית ובכלל זה תרגול חדר עסקות בחירום, חדר מצב, צוותים ופורומים בחירום. בנוסף תורגל סניף נייד ורצפת הייצור בחטיבה הטכנולוגית. הבנק סיים בתהליך איסוף נתונים במסגרת ניתוח השלכות עסקיות (BIA) כחלק מתוכנית התחזוקה הרב שנתית, אשר מסקנותיו יוצגו להנהלה במהלך הרבעון השלישי.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר. מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי הזדהות ומנגנונים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367. ברבעון הראשון של שנת 2018, במהלך גל ניסיונות הונאה רחב במערכת הבנקאית, בוצעו מספר ניסיונות להעברות כספים מחשבונות לקוחות שנפלו קורבן למתקפת הונאה (דיוג) במסגרתה פרטי ההזדהות שלהם לחשבון ופרטי כרטיס האשראי שלהם נגנבו תוך שימוש באתר מתחזה. ניסיונות אלה אותרו באופן אפקטיבי באמצעות מערכי ההגנה, אותם מפעיל הבנק להגנה על חשבונות לקוחותיו. הבנק עדכן מיידית את הלקוחות שזוהו בחשבונם ניסיון התחברות או העברה חשודים, וכן הנחה אותו לבטל את כרטיסי האשראי. האירוע דווח לגורמים רלבנטיים בבנק ומחוצה לו. לא נגרם נזק לבנק או ללקוחותיו. ברבעון השני של שנת 2018, לא התרחשו אירועי סייבר.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

סיכון משפטי

סיכון משפטי מוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן "כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים". החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. בעקבות התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית בחן הבנק את הצורך בעדכון מידת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים והעלה את מידת ההשפעה של הסיכון המשפטי מנמוכה-בינונית לבינונית. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההגון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי חשוף לעליית עקומי הריבית, עקב מבנה השימושים הארוכים יחסית (תיק המשכנתאות) והירידה בשיעורי הסילוקים המוקדמים במשכנתאות. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון השני של שנת 2018, נותרה ברמת סיכון בינונית. ברבעון הראשון חלה עלייה בערכי הסיכון הנובעת בעיקר מפעילות שוטפת. בהתייחס לניהול סיכון הריבית. החשיפה מנוטרת במגוון מדדים במהלך חיים רגיל ובקיצון. בעקבות העדכונים שבוצעו במודלים לסיכון ריבית, עודכנו המגבלות במונחי ה-EVE וה-VAR במסמך המדיניות.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	מחצית ראשונה		
2017	2017	2018	
533	509	577	לסוף התקופה
781 (אפריל)	781 (אפריל)	640 (פברואר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
388 (פברואר)	388 (פברואר)	549 (ינואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

30 ביוני 2018						
שינוי בשווי הגון						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ						
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(2,125)	-	(40)	15	(1,770)	(330)	עלייה של 2%
3,030	-	45	4	2,153	828	ירידה של 2%
30 ביוני 2017						
(2,171)	5	(31)	(10)	(1,266)	(869)	עלייה של 2%
2,964	(4)	36	36	1,541	1,355	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2017						
(1,848)	(1)	(47)	26	(1,112)	(714)	עלייה של 2%
2,743	2	53	(5)	1,408	1,285	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

ערכי הסיכון הכולל במחצית הראשונה של שנת 2018, דומים לערכי הסיכון הכולל במחצית השנייה של שנת 2017, וגבוהים מערכי הסיכון בסוף שנת 2017. העלייה נובעת מפעילות שוטפת בתחום המשכנתאות, אשר קוזזה בחלקה על ידי ביצועי פיקודנות ומגמת העלייה בשיעור הסילוק המוקדם במשכנתאות.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 ביוני 2018						
מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש	
						מטבע ישראלי לא צמוד
						נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים
6,859	8,110	11,023	6,697	2,176	126,850	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,901	6,920	8,960	24,928	12,345	6,471	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	134	455	2,132	1,238	803	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
12,760	15,164	20,438	33,757	15,759	134,124	סך הכל שווי הוגן
						התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות
7,560	12,355	20,690	24,535	9,499	81,007	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
5,777	7,197	8,444	19,603	17,858	18,086	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	66	361	1,896	1,385	687	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
13,337	19,618	29,495	46,034	28,742	99,780	סך הכל שווי הוגן
						מכשירים פיננסיים, נטו
(577)	(4,454)	(9,057)	(12,277)	(12,983)	34,344	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(5,004)	(4,427)	27	9,084	21,361	34,344	החשיפה המצטברת במגזר

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2017			ליום 30 ביוני 2018			ללא	מעל עשר מעל	מעל עשר מעל
שיעור	מסך חיים	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	מסך חיים	תקופת פירעון	עשרים שנה	עד עשרים שנים
ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	תשואה פנימי	תשואה פנימי	ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	תשואה פנימי	ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	תשואה פנימי	ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	תשואה פנימי	שוי הוגן	שוי הוגן	שוי הוגן
באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	בשנים	בשנים
1.31	3.67	164,265	1.02	4.12	157,965	1.28	3.40	166,364	525	372	3,752
0.97		60,731	1.07		64,438	0.86		65,544	-	-	19
1.36		4,155	1.33		4,083	0.98		4,762	-	-	-
1.22		229,151	1.04		226,486	1.16		236,670	525	372	3,771
1.10	0.87	148,845	1.13	1.01	145,043	1.10	0.92	156,446	-	7	793
0.90		75,000	1.05		75,815	0.90		76,965	-	-	-
1.10		3,814	1.09		3,711	0.79		4,395	-	-	-
1.03		227,659	1.10		224,569	1.03		237,806	-	7	793
		1,492			1,917			(1,136)	525	365	2,978
		1,492			1,917			(1,136)	(1,136)	(1,661)	(2,026)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 ביוני 2018					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר שנים
מטבעי ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים⁽¹⁾					
1,631	2,476	9,214	4,298	14,017	17,705
237	23	1,038	374	300	1,794
1,868	2,499	10,252	4,672	14,317	19,499
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾					
2,472	783	5,647	7,293	9,417	9,226
131	164	2,877	250	742	1,789
2,603	947	8,524	7,543	10,159	11,015
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
(735)	1,552	1,728	(2,871)	4,158	8,484
(735)	817	2,545	12,316	15,187	11,029

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2017			ליום 30 ביוני 2018			ללא	מעל	מעל
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	תקופת	עשרים	עשר
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	פירעון	שנה	שנים
אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי		אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	שווי הוגן			
באחוזים בשנים			באחוזים בשנים			באחוזים בשנים			באחוזים בשנים		
3.03	2.78	50,926	2.85	2.83	49,201	3.24	2.77	51,860	12	268	2,239
2.29		3,613	2.74		3,477	2.18		3,766	-	-	-
2.98		54,539	2.84		52,678	3.17		55,626	12	268	2,239
3.75	1.07	38,814	3.36	1.20	37,454	3.49	1.10	37,081	3	-	2,240
1.51		6,963	1.78		7,205	1.69		5,975	-	-	22
3.41		45,777	3.11		44,659	3.24		43,056	3	-	2,262
		8,762			8,019			12,570	9	268	(23)
		8,762			8,019			12,570	12,570	12,561	12,293

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 ביוני 2018					
מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבע חוץ⁽¹⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
825	2,512	1,310	2,157	5,277	10,133
1,176	2,333	5,967	30,347	23,258	30,809
-	58	339	2,170	1,528	1,073
2,001	4,903	7,616	34,674	30,063	42,015
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
13	145	750	7,962	6,653	20,681
1,406	1,679	6,435	34,275	17,442	18,990
-	112	434	2,415	1,328	1,190
1,419	1,936	7,619	44,652	25,423	40,861
מכשירים פיננסיים, נטו					
582	2,967	(3)	(9,978)	4,640	1,154
(638)	(1,220)	(4,187)	(4,184)	5,794	1,154

הערות ספציפיות:

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2017			ליום 30 ביוני 2018					
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	ללא	עשר מעל	מעל עשר מעל
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	תקופת	עשרים עשרים	עד עשרים עשרים
אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	פנימי	אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	פנימי	אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	פנימי	פירעון	שנה	שנים
באחוזים בשנים			באחוזים בשנים			באחוזים בשנים			באחוזים בשנים		
0.97	2.14	18,131	0.93	1.93	20,902	0.95	2.82	22,385	72	-	99
0.45		80,083	0.45		79,308	0.39		93,890	-	-	-
0.06		4,228	0.10		4,116	0.08		5,168	-	-	-
0.53		102,442	0.53		104,326	0.48		121,443	72	-	99
0.29	1.17	35,744	0.32	0.78	35,883	0.31	1.78	36,204	-	-	-
0.65		62,191	0.62		64,115	0.52		80,227	-	-	-
0.11		4,503	0.36		4,285	0.40		5,479	-	-	-
0.50		102,438	0.51		104,283	0.45		121,910	-	-	-
		4			43			(467)	72	-	99
		4			43			(467)	(467)	(539)	(539)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 ביוני 2018					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד שנה	מעל שלושה עד שנה	מעל חודש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
138,614	9,929	18,068	30,038	24,639	11,982
37,517	35,626	56,313	16,721	9,553	7,451
1,876	2,766	4,302	794	192	-
178,007	48,321	78,683	47,553	34,384	19,433
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
104,160	16,935	38,144	30,666	21,917	14,866
37,207	35,464	56,755	16,668	9,618	7,433
1,877	2,713	4,311	795	178	-
143,244	55,112	99,210	48,129	31,713	22,299
מכשירים פיננסיים, נטו					
34,763	(6,791)	(20,527)	(576)	2,671	(2,866)
34,763	27,972	7,445	6,869	9,540	6,674

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 ביוני 2017			ליום 30 ביוני 2018					
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	ללא	עשר מעל	מעל
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	תקופת	עשרים עשרים	עד עשרים
אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי		אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי		אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי		פירעון	שנה	שנים
באחוזים בשנים			באחוזים בשנים			באחוזים בשנים					
1.66	3.25	233,322	1.39	3.44	228,068	1.67	3.11	240,609	609	640	6,090
0.71		144,427	0.77		147,223	0.62		163,200	-	-	19
0.70		8,383	0.71		8,199	0.51		9,930	-	-	-
1.29		386,132	1.14		383,490	1.23		413,739	609	640	6,109
1.43	0.97	223,403	1.40	1.08	218,380	1.36	1.03	229,731	3	7	3,033
0.83		144,154	0.90		147,135	0.74		163,167	-	-	22
0.56		8,317	0.70		7,996	0.58		9,874	-	-	-
1.18		375,874	1.19		373,511	1.09		402,772	3	7	3,055
		10,258			9,979			10,967	606	633	3,054
		10,258			9,979			10,967	10,967	10,361	9,728

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		סך הכל
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
30 ביוני 2018						
240,609	2,094	3,560	16,731	51,860	166,364	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
173,130	6,202	12,337	80,519	3,766	70,306	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(229,731)	(2,535)	(4,446)	(29,223)	(37,081)	(156,446)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(173,041)	(5,897)	(11,511)	(68,298)	(5,975)	(81,360)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
10,967	(136)	(60)	(271)	12,570	(1,136)	סך הכל
31 בדצמבר 2017						
233,322	1,889	3,172	13,070	50,926	164,265	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
152,810	4,820	10,741	68,750	3,613	64,886	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(223,403)	(2,376)	(4,643)	(28,725)	(38,814)	(148,845)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(152,471)	(4,396)	(9,320)	(52,978)	(6,963)	(78,814)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
10,258	(63)	(50)	117	8,762	1,492	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (במיליוני שקלים חדשים)⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד			
30 ביוני 2018								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(2.5)	(276)	10,691	(136)	(74)	(375)	12,336	(1,060)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.3)	(30)	10,937	(136)	(61)	(282)	12,546	(1,130)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
3.3	367	11,334	(136)	(44)	(158)	12,830	(1,158)	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2017								
השינוי בשיעורי הריבית:								
0.4	38	10,296	(65)	(92)	57	8,783	1,613	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
-	2	10,260	(63)	(54)	110	8,764	1,503	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
0.2	21	10,279	(60)	(6)	185	8,739	1,421	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

(1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 15 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי EVE - Economic Value of Equity, הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד. כמו כן, קיימים הבדלים גם באופן פריסת התזרימים העתידיים הצפויים מהמכשירים הפיננסיים השונים, כאשר בהשפעות המוצגות לעיל חושב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים בריבית משתנה תוך הנחה כי התזרימים יפרעו במועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוזי.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזר ההצמדה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה בביאור 15 בדוחות הכספיים.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 30 ביולי 2018, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

תרמישים	תרמיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾			
	עלייה של 10%	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%
מדד ⁽²⁾	1,424.5	(1,584.8)	(792.4)	714.7
דולר	54.0	(69.3)	(31.3)	28.5
ליש"ט	(3.1)	0.6	0.2	(0.8)
יין	(0.1)	2.0	1.0	(0.1)
אירו	(8.8)	(2.8)	1.0	(0.8)
פר"ש	(0.5)	0.1	0.1	(0.3)

(1) תרמישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 430.8 ו-475.4 (מיליוני שקלים חדשים), בהתאמה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
 לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2017.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחות

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
 סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.
 סיכון הנזילות מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.
 במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.
 לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
 סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.
 מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן, הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך הרבעון השני של שנת 2018 המשיך הבנק בפעילותו לגיון מקורות המימון והפחתת סיכון הריכוזיות. סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.
 לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
 לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית החל מיום 1 בינואר 2017 הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2018 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחידיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.
 יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון השני של שנת 2018 הסתכם ב-120%. כאמור לעיל, במהלך הרבעון השני של שנת 2018, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.
 לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 30 ביוני 2018 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-8.9 מיליארדי שקלים חדשים. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של 183.6 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, להיקף של 189.8 מיליארדי שקלים חדשים ביום 30 ביוני 2018, גידול של 3.4%. במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של 141.1 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 5.9% לעומת סוף שנת 2017. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור ל-13.8 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של 12.2% ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור ל-35.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 0.8% לעומת סוף שנת 2017.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות". סיכון הציות כולל גם את הסיכון חוצה הגבולות, המוצג בנפרד להלן. סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני אך להערכת הבנק הינו במגמת ירידה. הירידה נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה וההדרכות, המשך ייעול תהליכי העבודה בתחום וניהול ממוקד הכולל טיוב חשבונות של לקוחות שבהם אותרו חוסרים של מסמכים ונתונים. ביום 8 ביולי 2018, התקבלה בבנק דרישה מרשות ניירות ערך לתשלום עיצום כספי בסך של 220 אלפי שקלים חדשים בשל הפרת סעיף 4 להוראות הרשות בנושא "הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים" - איסור על יועץ השקעות להניא לקוח שמעוניין להתקשר עם חברה לניהול תיקים מסיימת מלעשות כן. לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו. סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסיימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ. סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

תיאור הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי. סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך המחצית הראשונה של שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות וקביעת סניפים מתמחים לפעילות מול לקוחות אלה. ברבעון זה הושלמו מספר מהלכים לבדיקות תיקים, טיוב נתוני לקוחות והחמת לקוחות, לעמידה בדרישות הרגולטוריות. סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור. תיאור הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מאיסור הלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי. סיכון איסור הלבנת הון נותר ללא שינוי במחצית הראשונה של שנת 2018, זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון, וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. המערכת הטכנולוגית לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. זאת, תוך גידול בפעילות העסקית, ועל רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

הבנק מודד בשגרה את סיכון המוניטין שלו בשוק ההון, בקרב הציבור, ובקרב הלקוחות והקהילה העסקית. מדידה זו מתבססת על מחקרים רבעוניים יעודיים הבוחנים את עמדות הציבור (לקוחות הבנק ולקוחות בנקים אחרים), על ניטור יומי של שיח הרשת, על מחקרי שביעות רצון בקרב לקוחות הבנק ועוד. דיווחים בגין סיכון מוניטין מועברים להנהלה ולדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, כפי שמקובל לגבי כל הסיכונים שמופו על ידי הבנק.

בעקבות ההתפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית בחן הבנק את הצורך בעדכון מידת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים והעלה את מידת ההשפעה של סיכון המוניטין מנמוכה לנמוכה-בינונית. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי - עסקי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

בעקבות התפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית בחן הבנק את הצורך בעדכון מידת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים והעלה את מידת ההשפעה של הסיכון האסטרטגי מנמוכה-בינונית לבינונית. לפרטים בדבר התפתחויות בחקירה ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים. ראה גם פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

התממשותה של עסקת רכישת בנק אגוד תאתגר את הבנק בשל מהלך המיזוג התפעולי של שני הבנקים לצד המשך מימוש יעדי התוכנית האסטרטגית הקיימת של מזרחי טפחות.

לפרטים בדבר מגעים לחידוש הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, לעיל.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

הפרשות בגין תביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועצי המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סוגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועצי המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג' בדוחות הכספיים השנתיים ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ובביאור 10 ב. בדוחות כספיים אלה ניתן גילוי לשינויים מהותיים ביחס לאמור בדוחות הכספיים השנתיים. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי הפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

דוחות כספיים אלה כוללים עדכון של אומדן החשיפה הנוגע לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית והגדלתו בסכום של 425 מיליוני שקלים חדשים (116.5 מיליוני דולר ארה"ב). ההפרשה המצטברת בגין החקירה ליום 30 ביוני 2018 הינה 593 מיליוני שקלים חדשים (162.6 מיליוני דולר ארה"ב). לפרטים נוספים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומגבלת חברות ענפית ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

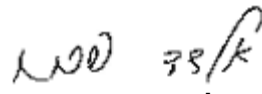
הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2017, בוצעו במחצית הראשונה של שנת 2018 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 30 ביוני 2018 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2018, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השני של שנת 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אלודד פרשר
מנהל כללי

משה יודמן
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, י"ט באלול התשע"ח
30 באוגוסט 2018